

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**YHDYSVALTAIN MAAVOIMIEN OPERATIIVISEN DOKTRIININ
KEHITYS 1991–2001**

Tutkielma

Kapteeni
Antti Rajahalme

Esiupseerikurssi 66
Maasotalinja

Maaliskuu 2014

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Esiupseerikurssi 66	Linja Maasotalinja
Tekijä Kapteeni Antti Rajahalme	
Opinnäytetyön nimi Yhdysvaltain maavoimien operatiivisen doktriinin kehitys 1991–2001	
Oppiaine, johon työ liittyy Sotahistoria	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kurssikirjasto
Aika Huhtikuu 2014	Tekstisivuja 43 Liitesivuja 8
TIIVISTELMÄ Yhdysvaltain maavoimien operatiivinen doktriini määrittelee miten maavoimat suunnittelevat ja toteuttavat sotatoimia, yhdessä muiden puolustushaarojen ja liittolaisten kanssa. Tutkimuksen päämääränä on ollut selvittää, miten Yhdysvaltojen maavoimien operatiivinen doktriini kehittyi kylmän sodan päättymisen ja terrorismin vastaisen sodan välisenä aikana. Tutkimusta ohjanneita kysymyksiä on ollut: <ul style="list-style-type: none">- Mihin Yhdysvaltojen maavoimien operatiivinen doktriini perustui kylmän sodan päättyessä vuonna 1991 ja millä tavalla sen kehittämistä ohjattiin?- Mitkä tekijät ohjasivat vuosina 1993 ja 2001 julkaistuja operatiivisia doktriineja ja miten niitä kehitettiin? Tutkimus on luonteeltaan laadullinen asiakirja-, kirjallisuus- ja aikakauslehtitutkimus. Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä on käytetty kirjallisen materiaalin keräämistä. Kirjallisen aineiston analysointimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysia. Tutkimuksen perusteella Yhdysvaltojen maavoimien operatiivinen doktriini perustui kylmän sodan päättyessä hyökkäykselliseen ilma- maataisteluoppiin. Doktriinin kehittämisen lähtökohtana oli selkeästi ymmärrys Yhdysvaltojen olevan joukoiltaan alivoimaisia Varsovan liiton joukkoja vastaan sekä tietoisuus siitä, että nykyaikaisessa sodassa korostuisi sodankäynnin tuhovoima ja tempo. Doktriinin hyökkäyksellisyydellä vastattiin alivoimaisuuteen ja muuttuneen sodankäynnin haasteisiin. Tutkimustulosten mukaan vuonna 1993 julkaistua operatiivista doktriinia ohjasi selkeästi Persianlahden sota sekä kylmänsodan päättyminen. Doktriini lähtökohdaksi valittiin korkeassa valmiudessa olevat hyvin varustetut joukot. Persianlahden sodan opit ohjasivat uutta doktriinia ja sodassa havaittuihin haasteisiin pyrittiin vastaamaan. Kylmänsodan päättymisen aiheuttamaan muuttuvaan tilanteeseen, sekä joukkojen vähennyksiin vastattiin doktriinissa kyvyllä vaikuttaa kriiseihin ennen niiden puhkeamista, sekä kyvyllä yhteisoperaatioihin. Doktriinin kehittämisen johtajaksi valittiin henkilö, jolla oli käytännön kokemusta kehitettävästä asiasta. Vuoden 2001 doktriinissa on selkeästi havaittavissa sotaa alemmanasteisiin kriiseihin osallistumisen vaikutteita. Tämä tulee parhaiten esille uusissa operaatiotyypeissä. Doktriinissa vahvennettiin myös aikaisemmassa vuoden 1993 doktriinissa esille tuotua vaatimusta osallistua yhteisoperaatioihin. Näitä tuettiin lisäksi kyvyllä strategiseen reagointiin, sekä digitalisoinnilla mahdollistettiin informaation lisääminen taisteluvoiman osa-alueeksi. Tutkimuksen tarkastelujaksolla on Yhdysvaltojen maavoimien operaatiotaitoa ohjaavassa doktriinissa korostunut taisteluvoimaisilla joukoilla kyky nopeaan vaikuttamiseen yhteistoiminnassa muiden puolustushaarojen ja liittolaisten kanssa, kaikissa operaatiotyypeissä ja niiden yhdistelmissä.	
AVAINSANAT Yhdysvallat, maavoimat, doktriini, operaatiotaito, sotataito	

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	1
1.1. Johdatus tutkimusaiheeseen.....	1
1.2. Tutkimuksen päämäärä, tavoite ja tutkimusongelmat	2
1.3. Tutkimuksen näkökulma, rajaukset ja käsitteet.....	3
1.4. Tutkimusmenetelmät	5
1.5. Aiemman tutkimuksen ja lähdeaineiston esittely	6
2. YHDYSVALTAIN MAAVOIMAT KYLMÄN SODAN JÄLKEEN.....	9
2.1. Ilma- maataisteluoppi operaatiotaidon perustana.....	9
2.2. Yhdysvaltain Maavoimien operatiivisen doktriinin kehittämisen strateginen ohjaaminen.....	10
2.3. Kylmän sodan perintö.....	11
3. YHDESSÄ ENEMMÄN – VÄHEMMÄLLÄ	14
3.1. Rauhan vuosikymmen pienentää asevoimien budjettia.....	14
3.2. Doktriinin kehittämisen aloittaminen	15
3.3. Ensimmäinen Persianlahden sota ja sen opit.....	17
3.4. Doktriinin perusrakenteen määrittäminen ja sen haasteet	23
3.5. <i>AirLand Operations</i> doktriinin keskeisimmät muutokset aikaisempaan.....	25
4. KOHTI SEURAAVAN VUOSITUHANNEN TAISTELUOPPIA.....	29
4.1. <i>AirLand Operations</i> doktriinin edellyttämä maavoimien kehitystyö ja sen ohjaaminen.....	29
4.2. <i>AirLand Operations</i> doktriinin keskeisimmät vaikutukset maavoimien suorituskyvyille.....	31
4.3. Yhdysvallat sotaa alemmanasteisissa konflikteissa.....	33
4.4. Uuden doktriini kehittäminen muuttuvassa maailmassa	36
4.5. <i>Full Spectrum Operations</i> doktriinin keskeisimmät muutokset aikaisempaan	37
5. POHDINTA	40
LÄHTEET	44
LIITTEET.....	49

YHDYSVALTAIN MAAVOIMIEN OPERAATIIVISEN DOKTRIININ KEHITYS 1991–2001

”You may fly over a land forever; you may bomb it, atomize it, pulverize it and wipe it clean of life—but if you desire to defend it, protect it, and keep it for civilization, you must do this on the ground, the way the Roman legions did, by putting your young men into the mud.”

Fehrenbach T. R., *This Kind Of War*, 1963

1. JOHDANTO

1.1. Johdatus tutkimusaiheeseen

Yhdysvaltojen maavoimien sotataito on kehittynyt pitkän ajanjakson kuluessa. Merkittävimmät muutokset ovat pääsääntöisesti tapahtuneet sotien yhteydessä. Yhdysvaltojen sisällissota päättyi Pohjoisvaltojen voittoon. Sota ratkaistiin sotatarviketeollisuuden mahdollistamalla kulutussodalla, minkä periaatteita noudatettiin myös toisessa maailmansodassa. Voittavaa toimintatapaa muutettiin vasta Vietnamin sodan yhteydessä, jolloin kulutussota ei ollut enää mahdollista. Sotatarvikkeita kyettiin valmistamaan, mutta Yhdysvaltojen yhteiskunta ei ollut enää valmis uhraamaan kulutussodan edellyttämää määrää ihmishenkiä. Samanaikaisesti Neuvostoliiton johtaman Varsovan liiton edessä oltiin Euroopan sotänäyttämöllä alivoimaisia. Tällöin luotiin ilma- maataisteluoppi, joka kulutussodan sijaan korosti liikesodankäyntiä. Seuraava merkittävä muutos tapahtui noin kymmenen vuoden kuluttua, kun yllättäen Neuvostoliitto lakkasi olemasta ja kylmä sota sai päätöksensä vuonna 1991.

Kylmän sodan päättyessä Yhdysvallat oli uuden tilanteen edessä. Kaksinapainen maailma oli muutoksessa. Selkeää vihollista ei ollut. Vastakumouksellisen sodan uutta tuleamista ei nähty vielä horisontissa. Yhdysvaltojen maavoimien älyllinen kehitys oli haasteen edessä. Miten sotataittoa ja etenkin sen keskeistä työkalua operatiivista doktriinia, tultaisiin kehittämään?

Tutkimuksen aiheena on Yhdysvaltojen maavoimien operatiivisen doktriinin kehitys vuosien 1991 - 2001 välisenä aikana. Aikaisemman selvän Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välisen vastakkainasettelun jälkeen, Yhdysvaltojen maavoimien operatiivista doktriinia tuli kehittää kokonaan uudelta pohjalta. Doktriinin kehittymisen kannalta juuri tämä ajankohta on erittäin mielenkiintoinen.

1.2. Tutkimuksen päämäärä, tavoite ja tutkimusongelmat

Tutkimuksen päämääränä on laaja-alaisesti selvittää, miten Yhdysvaltojen maavoimien operatiivinen doktriini kehittyi kylmän sodan päättymisen ja terrorismin vastaisen sodan välisenä aikana. Päämäärään pääsemiseksi on selvitettävä millainen doktriini oli kylmän sodan päättyessä, jotta voidaan selkeästi tuoda esille siinä tapahtuneita muutoksia. Tutkimuksessa on myös selvitettävä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet ja miten ne ovat vaikuttaneet doktriinin kehitykseen.

Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa perustietoa Yhdysvaltojen maavoimien operaatiotaidosta ja sitä ohjaavasta doktriinista ja sen kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä. Tutkimuksen avulla lukija voi paremmin ymmärtää tämän hetken johtavan sotilasmahdin maavoimien operaatiotaidon kehittämistä, sekä itse kehitystä. Tutkimuksen toivotaan palvelevan maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan ja sotahistorian opetusta. Eri asevoimien doktriinien ja niiden käsitteiden ymmärtäminen on tärkeää, jotta osaamme kehittää omaa doktriinia vastaamaan tulevaisuuden tarpeita.

Tutkimuksen pääkysymys on: *Miten Yhdysvaltain maavoimien operatiivinen doktriini on kehittynyt vuosien 1991 – 2001 välisenä aikana?*

Pääkysymykseen haetaan vastausta seuraavilla alakysymyksillä:

1. *Mihin Yhdysvaltojen maavoimien operatiivinen doktriini perustui kylmän sodan päättyessä vuonna 1991 ja millä tavalla sen kehittämistä ohjattiin?*
2. *Mitkä tekijät ohjasivat vuonna 1993 julkaistun operatiivista doktriinia käsittelevän kenttäohjesäännön (Field Manual, FM) 100-5 "Operations" kehitystä ja miten sitä kehitettiin?*
3. *Mitkä tekijät ohjasivat vuonna 2001 julkaistun operatiivista doktriinia käsittelevän kenttäohjesäännön FM 3-0 "Operations" kehitystä ja miten sitä kehitettiin?*

Tutkimus on jaettu viiteen osaan: johdantoon, kolmeen käsittelylukuun ja johtopäätöksiin. Johdannossa esitellään tutkimusaihe, tutkimuksen päämäärä, tutkimusmenetelmä sekä lähteet.

Ensimmäisessä käsittelyluvussa vastataan ensimmäiseen alakysymykseen. Siinä selvitetään Yhdysvaltain maavoimien operatiivisen doktriinin perusta ja sen kehittämisen mekanismi, sekä maavoimien yleinen tilanne kylmän sodan päättyessä. Ensimmäinen käsittelyluku luo pohjan operatiivisen doktriinin kehityksen vertailulle.

Toisessa käsittelyluvussa vastataan toiseen alakysymykseen. Siinä kuvataan kylmän sodan päättymisen vaikutusta maavoimiin, vuoden 1993 operatiivisen doktriinin laatiminen ja siihen vaikuttavat tekijät. Kappaleen lopussa esitetään aikaisemman ja uuden doktriinin keskeisimmät eroavaisuudet.

Kolmannessa käsittelyluvussa vastataan kolmanteen alakysymykseen. Kolmannessa käsittelyluvussa selvitetään, miten sotaa alemmanasteiset operaatiot ja aikaisemman operatiivista doktriinia käsittelevän kenttäohjesäännön tavoitteisiin päästiin. Lisäksi selvitetään, miten ne ja muut keskeiset tekijät vaikuttivat vuoden 2001 doktriinin kehitykseen, sekä mitkä ovat sen ja aikaisemman doktriinin tärkeimmät eroavaisuudet. Johtopäätösluvussa esitetään miten operatiivinen doktriini on kehittynyt ja mitkä ovat olleet kehityksen keskeisimmät vaikutukset maavoimiin.

1.3. Tutkimuksen näkökulma, rajaukset ja käsitteet

Jotta tutkimuksesta ei tulisi liian kuvailevaa vaan siinä päästäisiin tarkemmin paneutumaan asian sisältöön, on tutkimus rajattu koskemaan Yhdysvaltain maavoimien operatiivisia ja taktisia oppeja. Tutkimuksen painopiste on operatiivisissa opeissa. Tutkimuksessa ei käsitellä poliittista eikä strategista tasoa kuin niiltä osin, minkälaisella mekanismilla ne vaikuttivat operatiivisen doktriinin kehitykseen. Ajallisesti tutkimus on rajattu koskemaan kylmän sodan päätymisen jälkeistä ajanjaksoa, joka ulottui ensimmäisestä persianlahden sodasta 1991 vuoden 2001 terrori.

Yhdysvaltojen maavoimien operatiivisen doktriinin kehittymistä tarkastellaan maavoimien suorituskykyjen näkökulmasta. Yhdysvaltojen merijalkaväkeä, ilma- ja merivoimia käsitellään vain niiltä osin, kuin se on maavoimien näkökulmasta merkittävää.

Tutkimuksen keskeisimmät käsitteet on määritetty, vuonna 1997 julkaistun Yhdysvaltalaisen kenttäohjesäännön FM 100-5-1 *Operational Terms and Graphics* mukaisesti. Ohjesääntö on ensimmäinen, mikä on julkaistu vuoden 1986 kenttäohjesäännön FM 100-5 *Operations* jälkeen ja kuvastaa parhaiten tuon ajan yleistä ymmärrystä käsitteistä ja termeistä. Käsitteiden määritelmää tarkennetaan edelleen myös aiheen käsittelyn edellyttämällä tavalla.

Doktriini (doctrine): Periaatteet, joiden mukaan asevoimat ohjaavat toimintaansa kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi.¹

Sotataito: Yhdysvalloissa se on vuodesta 1982 asti yleisesti jaettu strategiaan, operaatiotaitoon ja taktiikkaan.²

Strategia (strategy): Periaatteet kuinka kehittää ja käyttää poliittista, taloudellista, psykologista ja asevoimien kykyä sodan ja rauhan aikana, taatakseen mahdollisimman suuren tuen poliittiselle tahdolle. Tavoitteena on lisätä mahdollisuutta saavuttaa suotuisat olosuhteet voitolle ja vähentää tappion mahdollisuutta.³

Operaatiotaito (operational art): Periaatteet, joilla sotilaallista voimaa käyttäen saavutetaan strategiset tai operatiiviset tavoitteet, suunnittelemalla, organisoimalla ja yhteen sovittamalla strategioita, sotatoimia, operaatioita ja taisteluita. Operaatiotaidolla yleisjohtajan strategia muunnetaan operatiivisessa suunnittelussa taktisiksi ratkaisuksi, yhdistämällä keskeisimmät toiminnot sodan kaikilla tasoilla.⁴

Taktiikka (tactics): Joukkojen käyttö taistelussa. Taistelujaotuksen ja joukkojen liikkeen yhteisvaikutuksella toisiinsa ja tai viholliseen saavutetaan koko taisteluvoiman käyttö.⁵

¹ FM 100-5-1: "Operational Terms and Graphics", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1997, s. 1-55 määrittelee käsitteen seuraavasti, "Fundamental principles by which the military forces or elements thereof guide their actions in support of national objectives."

² Kolstela Risto: "Clausewitz ja Yhdysvaltain sotataito", Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no1995, Helsinki 1997, s. 6.

³ FM 100-5-1: "Operational Terms and Graphics", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1997, s.1-178 määrittelee käsitteen seuraavasti, "The art and science of developing and using political, economic, psychological, and military forces as necessary during peace and war, to afford the maximum support to policies, in order to increase the probabilities and favorable consequences of victory and to lessen the chances of defeat."

⁴ FM 100-5-1: "Operational Terms and Graphics", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1997, s.1-114 määrittelee käsitteen seuraavasti, "The employment of military forces to attain strategic and/or operational objectives through the design, organization, integration, and conduct of strategies, campaigns, major operations, and battles. Operational art translates the joint force commander's strategy into operational design, and, ultimately, tactical action, by integrating the key activities at all levels of war."

⁵ FM 100-5-1: "Operational Terms and Graphics", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1997, s.1-151 määrittelee käsitteen seuraavasti, "1. The employment of units in combat. 2. The ordered arrange-

Sotaa alemmanasteiset operaatiot (military operations other than war, MOOTW): Operaatiot, jotka sisältävät sotilaallisen kyvyn käyttöä sotaa alemmanasteisissa konflikteissa. Nämä sotilaalliset toimet voidaan yhdistää muihin kansallisiin kykyihin ja ne voivat ilmentyä ennen sotaa, sodan aikana tai sodan jälkeen.⁶

Yhdysvaltain asevoimat: Yhdysvaltain asevoimat koostuvat maavoimista (United States Army, U.S. Army), ilmavoimista, merivoimista, merijalkaväestä ja rannikkovartiostosta. Näitä hallinnoi puolustusministeri pois lukien rannikkovartiosto, jota hallinnoi kotimaan turvallisuuden ministeriö. Sodan aikana on mahdollista, että rannikkovartiosto liitetään merivoimiin. Asevoimien ylipäällikkö on Yhdysvaltain presidentti.⁷

1.4. Tutkimusmenetelmät

Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen asiakirja-, kirjallisuus- ja aikakauslehtitutkimus. Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä on käytetty kirjallisen materiaalin keräämistä. Kirjallisen aineiston analysointimenetelmänä käytetään sisällönanalyysia. Tässä tutkimuksessa pyritään kartoittamaan tutkimuksen kohdetta mahdollisimman kattavasti lähinnä erilaisten tekstien analysoinnin perusteella. Tutkimuksen sisällönanalyysi tehdään siis aineistolähtöisesti. Tutkimuksen aineistosta etsitään tutkittavaan ilmiöön liittyvät asiat ja analysoinnilla luodaan selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä.⁸

Tutkimuksen tekeminen noudattaa historian kirjoittamisen normaalia tapaa ja se on toteutettu kolmessa tasossa: ideointi, rutiinityö ja luovatyö. Ideointivaiheessa on valittu tutkimuksen aihe oman kiinnostuksen perusteella. Tämän jälkeen on tutustuttu aikaisempiin tutkimuksiin, muuhun kirjallisuuteen ja lähteisiin. Rutiinityön tasossa on tutkittu operatiivista doktriinia käsitteleviä Yhdysvaltalaisia kenttäohjesääntöjä: FM 100-5 *Operations* 1986, FM 100-5 *Operations* 1993 ja FM 3-0 *Operations* 2001. Kenttäohjesäännöistä on selvitetty keskeisimmät operatiiviseen doktriiniin liittyvät tekijät ja niissä tapahtuneet muutokset. Tämän jälkeen on selvitetty minkä takia nämä muutokset ovat tapahtuneet ja kerätty siinä tarvittava aineisto. Luovan-

ment and maneuver of units in relation to each other and/or to the enemy in order to use their full potentialities.”

⁶ FM 100-5-1: ”Operational Terms and Graphics”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1997, s.1-100 määrittelee käsitteen seuraavasti, ”Operations that encompass the use of military capabilities across the range of military operations short of war. These military actions can be applied to complement any combination of the other instruments of national power and occur before, during, and after war.”

⁷ United States Code: ”2006 edition”, January 3 2007, Title 10 Subtitle A Part I Chapter 1 § 101.

⁸ Tuomi J., Sarajärvi A.: ”Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi”, Gummerus, Jyväskylä, 2006, s. 105 -110 ja Huttunen M., Metteri J. (toim.): ”Ajatuksia operaatiotaidon ja taktiikan laadullisesta tutkimuksesta”, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008, s. 34–35.

työn tasossa kerätyn aineiston tietoja on analysoitu sekä jäsennelty ja tämän jälkeen kirjoitettu. Lopuksi työ on tarkastettu kokonaisuudessaan.⁹

1.5. Aiemman tutkimuksen ja lähdeaineiston esittely

Aiempaa tutkimusta Yhdysvaltain maavoimien operatiivisen doktriinin kehityksestä, tutkimuksen rajaukset huomioon ottaen, ei Suomessa ole tehty. Yhdysvaltojen sotataitoa ja doktriinia on käsitelty aikaisemmin muun muassa Risto Kolstelan diplomityössä *Clausewitz ja Yhdysvaltain sotataito* ja Pekka Saariahon diplomityössä *Teoria doktriinin perustana. Yhdysvaltain maavoimien uusi taisteluoppi sodankäynnin periaatteiden valossa*. Molempien tutkimukset rajautuvat ajallisesti 1990-luvun alkuun.

Kolstelan diplomityön keskeisimmät havainnot ovat: Yhdysvallat havaitsivat Vietnamin ja Lähi-idän (1973) sotien seurauksena, että siltä puuttui toimintakykyinen armeija ja toimiva taisteluoppi. Sotien jälkeisen reformin perustaksi luotiin vuonna 1982 julkaistu ilma- maataisteluoppi. Tässä keskeisimmiksi vaikuttajiksi sotateoreetikoista nousivat Carl von Clausewitz ja Sun Tzu. Taisteluopissa Clausewitz muodostaa yleisen perustan, sekä puolustuksen rungon ja Sun Tzun hyökkäysteorian perustan. Clausewitzin uusi tuleminen ei kuitenkaan ole ollut täysin kritiikitöntä, etenkin modernia liikesodankäyntiä ajatellen.¹⁰

Saariahon diplomityön keskeisimmät havainnot ovat: Yhdysvaltojen maavoimat ovat kyenneet siirtämään sotateorian osia vuoden 1993 doktriiniinsa. Sodankäynnin periaatteet, jotka ovat olleet maavoimien käytössä lähes muuttumattomina vuodesta 1921 alkaen toteutuvat doktriinissa edelleen. Operaation kulmakivet ovat keskeinen osa maavoimien joukkojen toimintaperiaatteita ja operatiivisen suunnittelun perustekijät ovat oleellinen osa sotatoimien suunnittelua.¹¹

Tämän tutkimustyön tärkeimmät alkuperäislähteet ovat Yhdysvaltain maavoimien kenttäohjesäännöt FM 100-5: *Operations* 1986, 1993 ja FM 3-0: *Operations* 2001. Nämä kenttäohjesäännöt muodostavat operatiivisen doktriinin perustan ja määrittävät kuinka maavoimien joukot suunnittelevat ja toteuttavat sotatoimia, yhdessä muiden puolustushaarojen ja liittolaisten

⁹ Lappalainen Jussi: ”*Haluatko historiankirjoittajaksi?*”, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002, s. 21.

¹⁰ Kolstela, Risto: ”*Clausewitz ja yhdysvaltain sotataito*”, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no1995, Helsinki 1997, s. 94–96.

¹¹ Saariaho, Pekka: ”*Teoria doktriini perustana. Yhdysvaltain maavoimien uusi taisteluoppi sodankäynnin periaatteiden valossa*”, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 1931, Helsinki 1995, s. 64–67.

kanssa. Ne määrittävät myös missä hengessä muita maavoimien kenttäohjesääntöjä on laadittava ja miten maavoimien koulutusta, kalustoa ja joukkoja tulee kehittää. Kenttäohjesäännöt kuvastavat myös miten Yhdysvallat toteuttaa Pohjois-Atlantin liiton (North Atlantic Treaty Organization, NATO) maajoukkojen taktista doktriinia. Ne on kuitenkin laadittu teoreettisemmiksi ja yleisemmin soveltuviksi, jotta niitä voidaan käyttää missä päin maailmaa tahansa. Kenttäohjesääntöjen teoreettisuuden vuoksi niitä on täydennetty muilla alemman tason kenttäohjesäännöillä, jotta niissä kuvattu teoria on saatu käytäntöön.

Kenttäohjesäännöissä havaittujen operatiivisen doktriinin muutoksien syille on haettu vastauksia useista eri lähteistä. Näistä keskeisimmät lähteet ovat: Ensimmäisestä Persianlahden sodasta ja sen opeista kertova kenraalimajuri Robert Scalesin teos *Certain Victory The U.S. Army in the Gulf War*. Teoksessa on kuvattu Yhdysvaltain sotataittoa ennen Persianlahden sotaa ja sen aikana, joukkojen käyttöperiaatteisiin ja sotatapahtumiin sitoen.

Vuoden 1993 kenttäohjesäännön FM 100-5 *Operations* laatimisesta ja sen aikana tapahtuneesta operaatiotaidon pohdinnasta on julkaistu historioitsija John L. Romjuen teos *American Army Doctrine For The Post-Cold War*. Sama kirjoittaja on julkaissut myös artikkelin ilma- maataistelun konseptin kehityksestä, vuonna 1984 julkaistussa *Air University Review* lehdessä.

Vuoden 2001 kenttäohjesäännön FM 3-0 *Operations* kehityksestä ja sen vaikutuksista on kirjoitettu tohtori James L. Yarrisonin teoksessa *The Modern Louisiana Maneuvers*, prikaatikenraali John S. Brownin teoksessa *Kevlar Legions. The Transformation of the U.S. Army 1989–2005* ja Benjamin Kingin teoksessa *Victory starts here: a short 40-year history of the US Army Training and Doctrine Command*.

Yllä mainittuja teoksia tukevat US Army and General Staff Collegen julkaisema *Military Review*:n artikkelit, sekä Ari Raunion, Petteri Joukon, Pasi Kesselin ja Jukka Kulomaan kirjoittama teosta *Suursotien vuosisata. Sotien ja taistelun kuva 1900 luvulla*. Yhdysvaltain sotataittoa osana muiden valtioiden sotataidon kehitystä on käsitelty myös Nils Rekkendalin teoksissa *Nykyaikainen sotataito* ja *Operaatiotaito*, sekä useissa muissa teoksissa ja artikkeleissa.

Yllämainitut teokset ovat pääosin Yhdysvaltain maavoimien tai sen sotahistorianlaitoksen julkaisuja. Niissä esitetyt asiat vastaavat kuitenkin yleisesti länsimaissa samana ajankohtana tehtyjä kirjoituksia. Tutkimuksen tarkoituksen ei ole verrata Yhdysvaltain operaatiotaidon ke-

hitystä minkään muun maan operaatiotaidon kehitykseen, joten tältä osin lähdemateriaalin Angloamerikkalaisuus ei aiheuta haasteita. Pikemminkin sillä saadaan luotua kuva kuinka yhdysvaltalaiset ovat kokeneet operaatiotaidon kehityksen.

2. YHDYSVALTAIN MAAVOIMAT KYLMÄN SODAN JÄLKEEN

Yhdysvaltain maavoimien Vietnamin sodan jälkeisen reformin yhteydessä maavoimien tavoitteeksi asetettiin 16 ensilinjan taisteluvalmista divisioonaa. Palkatun henkilökunnan enimmäismäärä rajattiin 780 000 sotilaaseen. Tämä ei mahdollistanut kaikkien tehtävien täyttämistä palkatulla henkilökunnalla. Tavoite saavutettiin vasta, kun divisioonien kolmannet prikaatit koulutettiin reservistä.¹² Tästä huolimatta Yhdysvaltain ja NATO:n joukot olivat edelleen alivoimaisia Neuvostoliiton johtamaa Varsovan liittoa vastaan. Divisioonien taistelujärjestelmiä samoin kuin niiden operaatiotaitoa tuli kehittää.

2.1. Ilma- maataisteluooppi operaatiotaidon perustana

Vuonna 1982 julkaistiin uusi kenttäohjesääntö FM 100-5 *Operations*. Doktriinissa kuvailtiin uusi taistelutapa ja siitä käytetään yleisesti nimeä AirLand Battle, mikä nimensä mukaisesti edellytti ilma- ja maavoimien yhteistoimintaa taistelussa. Aikaisemman puolustustaistelun keskittyvän vuoden 1976 doktriinin FM 100-5 *Operations* sijaan uusi taistelutapa oli hyökkäyksellisempi.¹³

Doktriinin pahimpana uhkakuvana oli Neuvostoliiton hyökkäys Keski-Euroopassa, vaikkakin se oli tarkoitettu myös maailmanlaajuisesti toteutettaviin operaatioihin. Siinä kuvailtu uusi taistelutapa oli saanut vaikutteita erityisesti Jom Kippurin sodasta 1973, missä korostui nykyaikaisten aseiden tuhovoima ja taisteluiden tempo. Taistelutapa perustui neljän keskeisen kulmakiven päälle. Kulmakivet olivat: aloite, nopeus, syvyys ja synkronointi.¹⁴

Kaikkien operaatioiden tavoitteena tuli olla vastustajan tuhoaminen. Operaatiotaito perustui aloitteeseen, joukkojen ketteryuteen, taistelukentän syvyyteen ja vaikutusten synkronointiin. Vihollisen taistelujärjestys rikottaisiin aloitteellisilla ja yllätyksellisistä suunnista tulevilla hyökkäyksillä, sekä tämän jälkeen estettäisiin vastustajan taistelukyvyyn palauttaminen. Paras tulos saavutetaan, kun oma voima keskitetään vastustajalle kriittisiin kohteisiin sen sijaan, että sitä käytettäisiin vastustajan kärkeä vastaan. Operaatiot perustuivat ei-lineaarisiin taisteluihin

¹² Scales Robert H.: *”Certain Victory The U.S. Army in the gulf War”*, Brassey’s Five-Star Paperback, 1997, s. 18–19.

¹³ Benson, Bill: *”The Evolution of Army Doctrine for Success in the 21st Century”*, Military Review march-april 2012, s. 3, kts. myös Raunio A. (toim.), Jouko P., Kesseli P., Kulomaa J.: *”Suursotien vuosisata. Sodan ja taistelun kuva 1900-luvulla”*, Maanpuolustuskorkeakoulun sotahistorianlaitoksen julkaisusarja 2 No:8, Helsinki 2002, s. 144.

¹⁴ Scales Robert H.: *”Certain Victory The U.S. Army in the gulf War”*, Brassey’s Five-Star Paperback, 1997, s. 25.

ja vihollista vastaan hyökättiin koko alueen syvyydessä käyttämällä hyväksi tulta ja liikettä. Tämänlainen syvä hyökkäys oli mahdollista yhdistämällä tiedustelun ja johtamisen perusteella saatava reaaliaikainen tilannekuva, ilmavoimien ja tykistön tulenkäyttö, elektronisen so-dankäyntiin, harhauttamiseen ja erikoisjoukkojen vaikutuksiin. Käytännössä tällöin mahdollistettiin taistelun aloittaminen alivoimaisenaakin Varsovan liiton joukkojen toista porrasta vastaan. Ratkaisutaisteluiden arvioitiin kestävän ennemminkin tunteja kuin viikkoja. Uutena käsitteenä tuotiin strategisen ja taktisen tason rinnalle operatiivinen taso.¹⁵

Vuonna 1986 julkaistiin doktriinin uusi versio FM 100-5 *Operations*. Siinä säilytettiin ja vahvistettiin aikaisemmin luotua ilma- maataisteluoppia, sekä selvennettiin operatiivisen suunnittelun perustekijöitä.¹⁶

NATO sovelsi Yhdysvaltojen ilma- maataisteluoppia Follow-on Forces Attack (FOFA) konseptissa. Sen toteutuksesta vastasi silloinen Naton Euroopan joukkojen komentaja kenraali Bernard W. Rogers. Keskeisimpinä eroina oli ilma- maataisteluopin ja FOFA konseptin välillä, että FOFAssa käytetään vain tavanomaisia aseita ja sen lähtökohta oli puolustus eli sotaa ei aloiteta hyökkäyksellä vaan reagoidaan Varsovan liiton hyökkäykseen.¹⁷

2.2. Yhdysvaltain Maavoimien operatiivisen doktriinin kehittämisen strategisen ohjaaminen

Kylmän sodan jälkeen yleinen poliittinen tilanne oli merkittävästi muuttunut maailmalla. Tämä pakotti Yhdysvallat etsimään uutta poliittista suuntaa, mikä aiheutti muutoksia myös Yhdysvaltojen kansalliseen turvallisuusstrategiaan ja sotilasstrategiaan. Tämä muutos tuli aiheuttamaan muutoksia myös Yhdysvaltain maavoimien operatiiviseen doktriiniin.¹⁸

Korkein operatiivisen doktriinin kehittämistä ohjaava asiakirja on kansallinen turvallisuusstrategia, joka julkaistiin vuosittain vuosina 1990 – 2002 pois lukien vuosina 1992 ja 2001. Strategian laatii Yhdysvaltain hallitus. Strategia julkaistiin kongressille ja siinä linjattiin, mitkä

¹⁵ FM 100-5: ”*Operations*”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1982, s. 2-1 ja 7-1 ja Raunio A. (toim.), Jouko P., Kesseli P., Kulomaa J.: ”*Suursotien vuosisata. Sodan ja taistelun kuva 1900-luvulla*”, Maanpuolustuskorkeakoulun sotahistorianlaitoksen julkaisusarja 2 No:8, Helsinki 2002, s. 144 ja Romjue John L.: ”*The Evolution of the Airland Battle Concept*”, Air University Review, May-June 1984.

¹⁶ FM 100-5: ”*Operations*”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1986.

¹⁷ Diver Michael J.: ”NATO'S Follow-on Forces Attack Concept (FOFA): Past, Present and Future”, NATO Defense College, Rome, Italy 1990, s. 14–15.

¹⁸ Puumalainen Simo: ”*Yhdysvaltain sotilasdoktriinin kehittyminen kylmän sodan jälkeen 2007*”, Maanpuolustuskorkeakoulun tutkielma no SK940, Helsinki 2007, s. 2.

ovat keskeisimmät turvallisuusuhat Yhdysvaltoja vastaan ja miten niihin vaikutetaan. Julkaisu oli yleisluonteinen ja sen täytäntöönpano vaati sitä tukevia asiakirjoja, kuten kansallisen sotilasstrategian.¹⁹

Turvallisuusstrategia antoi perusteet puolustusselonteolle, mikä nykymuotoisenaan julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1997, jolloin kongressi tilasi sen Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena. Seuraava selonteko laadittiin vuoden 2001 terrori-iskujen jälkeen. Suuret muutokset ovat olleet siis merkittävinä tekijöinä puolustusselontekojen laatimiselle.²⁰

Kansallisessa sotilasstrategiassa tuotiin yksityiskohtaisemmin esille, miten turvallisuusstrategiassa ja selonteoissa mainittuihin tavoitteisiin päästään asevoimia käyttämällä. Sotilasstrategian hyväksyi Yhdysvaltojen korkea-arvoisin upseeri, The Chairmen of the Joint Chiefs of Staff. Sotilasstrategia laadittiin tutkimusta koskevalla ajanjaksolla vuosina 1992, 1995 ja 1997. Edellä mainitut asiakirjat asettivat reunaehdot Yhdysvaltojen maavoimien operatiivisen doktriinin kehitykselle kylmän sodan päättymisestä vuoden 2001 terrori-iskuihin saakka.²¹

Operatiivista doktriinia käsittelevät kenttäohjesäännöt laati, vuonna 1973 perustettu, Yhdysvaltain maavoimien koulutus ja doktriini esikunta, U.S. Army Training and Doctrine Command (TRADOC). TRADOC:n tehtävänä on: rekrytoida ja kouluttaa sotilaita, tukea joukkojen koulutusta, kouluttaa siviili- ja sotilasjohtajia, kehittää ja kouluttaa maavoimien sotataittoa, sekä rakentaa sen suorituskykyjä. TRADOC:n tavoitteena on ylläpitää Yhdysvaltojen maavoimia maailman parhaiten koulutettuna, varustettuna, johdettuna ja organisoituna sotajoukkona.²²

2.3. Kylmän sodan perintö

Ennen ensimmäistä Persianlahden sotaa Yhdysvaltojen maavoimien painopiste oli Keski-Euroopassa. Maavoimien 780 000 sotilaasta 200 000 oli Keski-Euroopassa ja ne muodostivat

¹⁹ Vuosien 1990 – 2002 välisenä aikana julkaistujen kansallisten turvallisuusstrategioiden alkusanat. Turvallisuusstrategiat ovat saatavissa osoitteesta http://history.defense.gov/docs_nss.shtml.

²⁰ William S. Cohen: ”*Report of Quadrennial defense review*”, Department of defense, 1997, The Secretarys message ja Lagerstam K., Puistola J-A., Sirén T.: ”*Yhdysvaltalainen sotilasstrategia tänään*”, Maanpuolustuskorkeakoulun strategian laitoksen julkaisusarja 2 no 21, Edita Prima Oy, 2003, s. 3.

²¹ Meinhart M. Richard: ”Joint Strategic Planning system Insights: Chairmen Joint Chiefs Of Staff 1990 to 2012”, U.S. Army War college, Carlisle, PA, 2013, s.17 ja Romjue, L. John: ”American Army Doctrine For The Post Cold War”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 2.

²² Byrnes Kevin P.: ”*Transforming the Army. TRADOC’s First Thirty Years 1973–2003*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 2003, s. 2-3.

alueelle kaksi armeijakuntaa. Näiden armeijakuntien toiminnassa korostui jatkuva korkea valmius. Valmius ei koostunut vain ajantasaisista suunnitelmista ja materiaalista, vaan se näkyi myös sotilaiden jokapäiväisessä elämässä. Ryhmänjohtajista ylöspäin kaikilla johtajilla oli yksityiskohtaisesti tiedossa, mitä tulisi tehdä jos valmiutta kohotettaisiin. Valmiutta harjoitettiin kuukausittain, jolloin sotilaat ryntäsivät kodeistaan ja kasarmeilta yön pimeydessä kohti varikkoja. Heidän tavoitteena oli päästä varustettuina varikon porteilta ulos riittävän ajoissa, osoittaakseen valmiuttaan tai mahdollisesti aloittaakseen ensimmäiset tehtävänsä. Jokapäiväisessä työssä tavoitteet oli asetettu yksinkertaisiksi. Esimerkiksi hyvän vaununjohtajan tuli kyetä mahdollisimman vähillä ampumatarvikkeilla tuhota vastustajan kaksi liikkuvaa vaunua 1200 metrin etäisyydestä. Muilla aselajeilla oli samanlaisia selkeitä onnistumisen mittareita.²³

Armeijan henkilöstötilanne niin määrän kuin laadun osalta oli erinomainen. Yli 98 prosenttia henkilöstöstä oli valmistunut high schoolista. Puolet sotilaista, jotka olivat palvelleet sopimusaikansa loppuun, jatkoivat palvelustaan armeijassa. Hyvät sotilaat mahdollistivat myös hyvät johtajat. Henkilöstön koulutusta kehitettiin merkittävästi ja käyttöön otettiin kaksipuoleinen simulaattorijärjestelmä ja useita tietokonepohjaisia simulaattoreita kaikilla eri tasoilla.²⁴

Armeijan tärkein kalusto oli hiljattain uusittu. Keskeisimmän suorituskyvyn loivat ”big five” eli: M1 Abrams taistelupanssarivaunu, Bradley rynnäkkövaunu, AH-64 Apache taisteluohjus, UH-60 Black Hawk kuljetuskopteri ja Patriot ilmatorjuntaohjus. Näiden lisäksi uusina materiaaleina käyttöön oli saatu raskas raketinheitinjärjestelmä, Multi Rocket Launcher System (MLRS) ja uusi johtamisjärjestelmä. Nämä mahdollistivat tulivoiman ja sen tarkkuuden kasvattamisen uudelle tasolle.²⁵

Uudet asejärjestelmät toivat mukanaan myös uuden tavan huoltaa niitä. Korkean teknologian järjestelmät eivät mahdollistaneet enää niiden korjaamista kenttäolosuhteissa vaan järjestelmät koostuivat moduuleista, jotka rikkoutuessaan oli vaihdettava kokonaan uusiin. Tämä aiheutti jatkuvan edestakaisen materiaaliavirran.²⁶

²³ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s.36–37.

²⁴ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 38 ja 41.

²⁵ Frank S. (toim.), Theresa K. (toim.): ”The Whirlwind War. The United States Army in Operations Desert Shield and Desert Storm”, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1995, s. 28 -33.

²⁶ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army, Washington D.C., 2011, s.40.

Puolustushaarojen keskinäistä asemaa oli yhdenmukaistettu vuoden 1986 Goldwater-Nichols asetuksen perusteella, mikä vahvensi entisestään Chairmen of the Joint Chiefs of Staff:n asemaa Yhdysvaltojen sotavoimien korkea-arvoisimpana upseerina. Puolustushaarojen ja merijalkaväen vastuulle jäi ainoastaan omien joukkojen organisointi, koulutus ja varustaminen. Operatiivinen johtamisvastuu siirtyi puolustushaaroilta alueellisille johtoportaille. Samalla li-sättiin myös parlamentaarista valtaa armeijasta. Pidemmällä aikavälillä muutos mahdollisti eri puolustushaarojen toiminnan aikaisempaa parempaa yhdenmukaistamista yhteisen päämäärän hyväksi ja kykyä toimia tarvittaessa nopeastikin maailmanlaajuisesti.²⁷

²⁷ Raunio A. (toim.), Jouko P., Kesseli P., Kulomaa J.: ”Suursotien vuosisata. Sodan ja taistelun kuva 1900-luvulla”, Maanpuolustuskorkeakoulun sotahistorianlaitoksen julkaisusarja 2 No:8, Helsinki 2002, s. 143–146.

3. YHDESSÄ ENEMMÄN – VÄHEMMÄLLÄ

Yhdysvaltain doktriini perustui kylmän sodan päättyessä ilma-maataisteluoppiin, joka määriteltiin vuoden 1986 kenttäohjesäännössä FM 100-5 *Operations*. Tätä oppia Yhdysvallat toteutti ensimmäisessä Persianlahden sodassa 1990–1991. Ensimmäisen Persianlahden sodan ja Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen ei Yhdysvaltoja vastaan kohdistunut samanlaista uhkaa kuin viimeisen 40 vuoden aikana. Kylmä sota ja sen aikainen uhkakuva oli poistunut, joten uutta taisteluoppia suunniteltiin tämän muutoksen pohjalta.²⁸

3.1. Rauhan vuosikymmen pienentää asevoimien budjettia

Kylmän sodan jälkeisenä rauhan vuosikymmenenä oli selvää, että pelkkä vyön kiristäminen ei enää riittäisi, vaan olisi tehtävä selkeitä leikkauksia. Yhdysvaltain asevoimien budjetti laski vuoden 1990 135,2 miljardista dollarista vuoden 1995 96,2 miljardiin dollariin. Persianlahden sota vaikutti vain hetken hidastavan prosessia, mutta joukkojen ja toimintojen leikkaukset olivat jo suunnitteilla ennen sitä. Yhdysvaltain korkea-arvoisimmalla upseerilla kenraali Carl Edward Vuonolla oli kaksi selkeää vaihtoehtoa.²⁹

Ensimmäisessä vaihtoehdossa säilytettäisiin nykyinen joukkorakenne: viisi armeijakuntaa, 28 divisioonaa ja 28 erillistä prikaatia, sekä niitä tukevat osat. Leikkaukset toteutettaisiin toimintamenoja karsimalla, hidastamalla kaluston uusimista, vähentämällä henkilöstöä ja heidän koulutustasoaan joukoissa, sekä leikkaamalla tutkimus- ja kehittämistyö murto-osaan. Organisaatiosta tulisi tällöin ylhäältä vahva ja alhaalta heikko. Joukkoja voitaisiin vahvistaa tarpeen mukaan ottamalla uudelleen käyttöön varusmiespalvelus.³⁰

Toisessa vaihtoehdossa joukkorakennetta pienennettäisiin ja niiden henkilöstö ylläpidettäisiin täysimääräisenä ja hyvin koulutettuna. Tällöin joukkojen valmius pysyisi myös korkeana. Joukkojen vähentäminen mahdollistaisi tutkimus- ja kehitystyön rahoittamisen. Joukoilla olisi näin ollen moderni kalusto ja uutta kalustoa voitaisiin edelleen kehittää. Tässä vaihtoehdossa

²⁸ Craft Douglas W.: ”An Operational Analysis of the Persian Gulf War”, Carlisle Barracks Pennsylvania 1992, s. 1-3 ja Kolstela Risto: ”Clausewitz ja yhdysvaltain sotataito”, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 1995, Helsinki 1997, s. 90.

²⁹ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 73–75.

³⁰ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 73–74.

kyettiin keskittämään nopeasti kuusi divisioonaa maailman laajuisesti, mutta seuraavien 24 divisioonan keskittämiseen menisi enemmän aikaa kuin ensimmäisessä vaihtoehdossa.³¹

Lyhyellä aikavälillä ei ollut nähtävissä selkeää vastakkainasettelua toisen suurvallan kanssa. Tästä syystä armeijan suunnittelijat päätyivät suosimaan jälkimmäistä vaihtoehtoa. Tämä oli selkeä viesti massiivisesta liikekannallepanosta luopumisesta, aina valmiina olevan ja maailmalle nopeasti keskitettävän joukon puolesta. Ensimmäistä kertaa lähes sataan vuoteen valmiudessa olevien joukkojen määrä oli suurempi kuin liikekannallepanolla saatavien joukkojen määrä. Viimeksi Yhdysvaltojen armeija oli yhtä korkeassa valmiudessa silloin, kun se taisteli intiaaneja vastaan. Muutoksen myötä asevoimien palkattua henkilöstöä vähennettiin 780 000 henkilöstä 520 000 henkilöön. Kansalliskaartin vahvuutta vähennettiin 467 000 kaartilaisesta 375 000 kaartilaiseen ja reserviläisten 594 000 reserviläisestä 241 000 reserviläiseen. Ensilinjan divisioonien määrää pienennettäisiin kahteentoista. Samanaikaisesti maavoimilta poistui ydinaseet.³²

3.2. Doktriinin kehittämisen aloittaminen

Vuonna 1982 luotu ja vuonna 1986 päivitetty ilma- maataisteluoppi oli keskeisessä asemassa taistelussa Varsovan liiton joukkoja vastaan. Tämä doktriini oli myös osoittautunut voitokkaaksi Persianlahden sodassa. Persianlahden sota osoitti myös uuden teknologian toimivuuden, sekä sen tarjoamat mahdollisuudet ja uhat.

Geopolitiikan ja määrärahojen merkittävästi muuttuessa tuli sodankäynninkin tapaa muuttaa. TRADOC aloitti vuonna 1991 uuden doktriinin laatimisen kenraali John W. Fossin johdolla. Doktriinin tavoitteena oli mukautua muuttuneeseen strategiseen tilanteeseen.³³

Uuden doktriinin suunnittelu herätti kysymyksiä. Mikä olisi uusi uhka, johon doktriinilla vastattaisiin? Miksi Persianlahden sodassa hyväksi havaittua konseptia muutettaisiin? Lisäksi oli selvitetävä mitkä olivat persianlahden sodan tärkeimmät opit ja miten vastattaisiin YK:n ope-

³¹ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 74.

³² Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 74 ja 124.

³³ King Benjamin: ”Victory starts here: a short 40-year history of the US Army Training and Doctrine Command”, Combat Studies Institute Press US Army Combined Arms Center Fort Leavenworth, Kansas, 2013, s. 11 – 12.

raatioiden, sekä etnisten selkkausten haasteisiin? Tärkeää oli myös selvittää mitä muutoksen keskellä tuli säilyttää ja mitä muuttaa?³⁴

Uuden doktriinin keskeisimpinä perusteina oli vuosien 1989 – 1991 merkittävät tapahtumat, kylmän sodan päättyminen ja Persianlahden sota. Doktriinilla tuli reagoida ulkoisiin ja sisäisiin muutoksiin. Näiden tapahtumien pohjalta TRADOC pyrki löytämään uusia konsepteja ja ideoita, sekä niitä mahdollistavia materiaalin kehittämistarpeita ja joukkorakenteita. TRADOC oli vuodesta 1986 alkaen hahmotellut tulevaa konseptia, joka oli jaettu kahteen merkittävään osaan. Ensimmäistä voitaisiin käyttää maailmanlaajuisesti kaikilla alueilla ja toinen soveltui parhaiten Eurooppaan. Vuoden 1989 muutokset muokkasivat näitä alustavia ajatuksia merkittävästi. Raskaiden yhtymien taistelun Euroopassa tullessa yhä epätodennäköisemmäksi, konseptin ajattelun pohjaksi tuli avoin epälineaarisen rintaman taistelu. Tällöin keskityttäisiin maaston hallinnan sijaan vihollisen voiman tuhoamiseen.³⁵

Epälineaarinen taistelu tulisi vaatimaan parempaa joukkojen keskittämiskykyä ja liikkuvuutta, pidemmälle vaikuttavia asejärjestelmiä sekä kehittyneempiä tiedustelujärjestelmiä. Nämä järjestelmät tarjoaisivat merkittäviä etuja. Tiedustelujärjestelmien avulla kyettäisiin selvittämään vihollisen sijainti jatkuvasti ja parempien asejärjestelmien avulla vaikuttamaan viholliseen tarkasti ja tehokkaasti. Nämä järjestelmät arvioitiin tuolloin olevan mahdollista toteuttaa uusien parempien sensorien avulla. Taistelukentästä tulisi aikaisempaa syvempi ja uusien järjestelmien avulla viholliseen voitaisiin vaikuttaa suoraan liikkeestä ennen sen kykyä vaikuttaa omiin joukkoihin. Tällöin aloite saataisiin temmattua ja pidettyä omilla joukoilla. Taistelukenttä tulitaisiin jakamaan sen syvyyden vuoksi kolmeen alueeseen, mitkä ovat kauko-, lähi- ja selusta-alue. Vaikkakin nämä järjestelmät ja menettelytavat oli luotu epälineaariseen sodankäyntiin, todettiin niiden soveltuvan taisteluun myös Varsovan liiton joukkoja vastaan. Myöhemmin doktriininluonnosta muokattiin paremmin soveltuvaksi myös NATO-joukoille.³⁶

Uutta doktriinia luotaessa Yhdysvaltojen maavoimat todettiin strategiseksi joukoksi, jonka näkökulma oli tällöin oltava strateginen. Samaa joukkoa tulitaisiin käyttämään niin sodassa, sotaa alemmanasteisissa operaatioissa kuin myös rauhan aikana. Strategia oli mahdollista toteuttaa, mikäli joukkoja kevennettäisiin. Lähitulevaisuudessa ei ollut kuitenkaan näköpiirissä

³⁴ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 3-4.

³⁵ McDonough R. James: ”*Building the New FM 100-5. Process and product*”, Military Review, october 1991, s. 3-4 ja Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 23-24.

³⁶ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 24, 26 ja 29-30.

teknologiaa, jolla raskaiden yhtymien painoa saataisiin laskettua. Kevennystä päätettiin tehdä tukeutumisjärjestelmissä, siirtämällä divisioonien huolto prikaateihin ja armeijakuntiin, sekä muuttamalla huoltojärjestelmä reagoivasta ennakoivaan. Huollon keventäminen nähtiin myös riskinä operaatioissa, jotka toteutettaisiin alueilla missä ei ole riittävästi käytössä valmista infrastruktuuria.³⁷

Doktriinin luonnos valmistui aikaisemman suunnittelun pohjalta muutama viikko Persianlahden sodan jälkeen. Tuolloin oli jo selvää, että sodasta saaduilla opeilla tulisi olemaan vaikutusta doktriiniin. Sodan oppeja tutkittiin maavoimien, muiden puolustushaarojen ja liittolaisten näkökulmista. Keskeisimmät havainnot liittyivät voiman keskittämiseen ja sotaa alemmanasteisiin operaatioihin. Uuden doktriinin konsepti julkaistiin elokuussa 1991 TRADOC:n kirjoitelmassa *525-5, AirLand Operations: A Concept for the Evolution of AirLand Battle for the Strategic Army of the 1990s and Beyond?*³⁸

3.3. Ensimmäinen Persianlahden sota ja sen opit

Saddam Husseinin johtaman Irakin vallattua Kuwaitin perustettiin Yhdysvaltain johdolla liittoutuma, jonka poliittisena tavoitteena oli vapauttaa Kuwait. Poliittisen tavoitteen täyttämiseksi käytettiin sotavoimia. Operaatio aavikkokilven (DESERT SHIELD) tavoitteena oli Saudi-Arabian niemimaan puolustaminen ja alueelle keskitettävien lisäjoukkojen suojaaminen. Operaatio koostui kokonaisuudessaan 120 000 amerikkalaisesta sotilaasta ja liittolaismaiden sotavoimista. Neuvotteluiden päättyessä tuloksettomina politiikkaa jatkettiin sodan keinoin. Alueelle keskitettiin Euroopasta Yhdysvaltojen VII armeijakunta, sekä kaksi merijalkaväen divisioonaa, vahvistettuna liittoutuman joukoilla. Ensimmäisenä alueelle keskitettiin 82. maa-hanlaskudivisioona, jonka pääosat saapuivat alueelle elokuussa 1990.³⁹

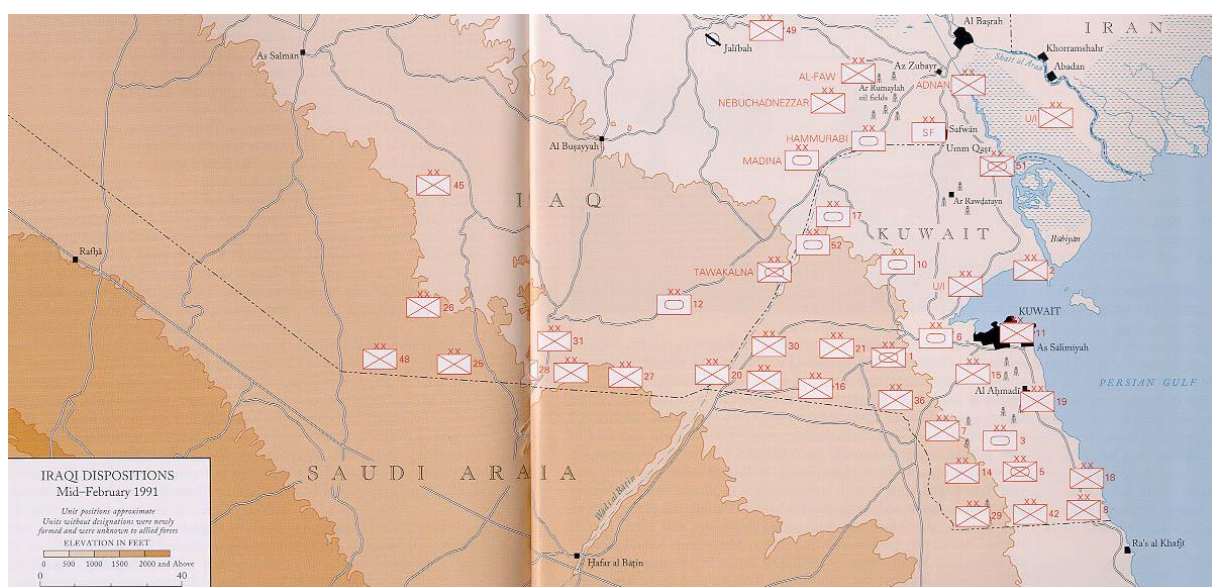
Yhdysvaltain johtamaa liittoutumaa vastassa olivat Irakin asevoimat, jotka olivat tuolloin maailman neljänneksi suurimmat. Irakin asevoimien kokonaisvahvuus oli lähes miljoona sotilasta. Näistä noin puolet sijaitsi tammikuussa 1991 Kuwaitin sotatoimialueella. Irakin maavoimien vahvuus alueella oli 32 jalkaväkidivisioonaa, neljä mekanisoitua divisioonaa ja kahdeksan panssaridivisioonaa (kuva 1). Jalkaväkidivisioonien kokoonpanoihin kuului noin

³⁷ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 25 ja 29.

³⁸ McDonough R. James: ”*Building the New FM 100-5. Process and product*”, Military Review, october 1991, s. 3-12.

³⁹ Brown John Sloan: ”*Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005*”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 49 ja 56–57.

12 000 sotilasta, sekä mekanisoitujen ja panssaridivisioonien kokoonpanoon noin 15 000 sotilasta. Pääosa divisioonista soveltuivat ainoastaan puolustukseen, koska niiltä puuttui hyökkäyksessä tarvittava liikkuvuus ja suoja. Tykistöä alueella oli noin 150 patteristoa. Joukkoa johdettiin Bagdadissa sijaitsevasta yleisesikunnasta, jonka taktinen komentopaikka sijaitsi Basrassa. Yleisesikunta johti Irakilaisten VII ja IV armeijakuntaa, sekä tasavaltalaiskaartia. Kuwaitin sotatoimialueella olevat joukot eivät olleet yhden operatiivisen johdon alaisuudessa. Tämä johtui tasavaltalaiskaartin asemasta Irakin asevoimissa. Irakilaisten reservin muodosti kolme raskasta divisioonaa ja yksi tasavaltalaiskaartin divisioona. Nämä reservit olivat suoraan yleisesikunnan johdossa.⁴⁰



Kuva 1. Irakilaisten joukkojen asemat helmikuussa 1991.⁴¹

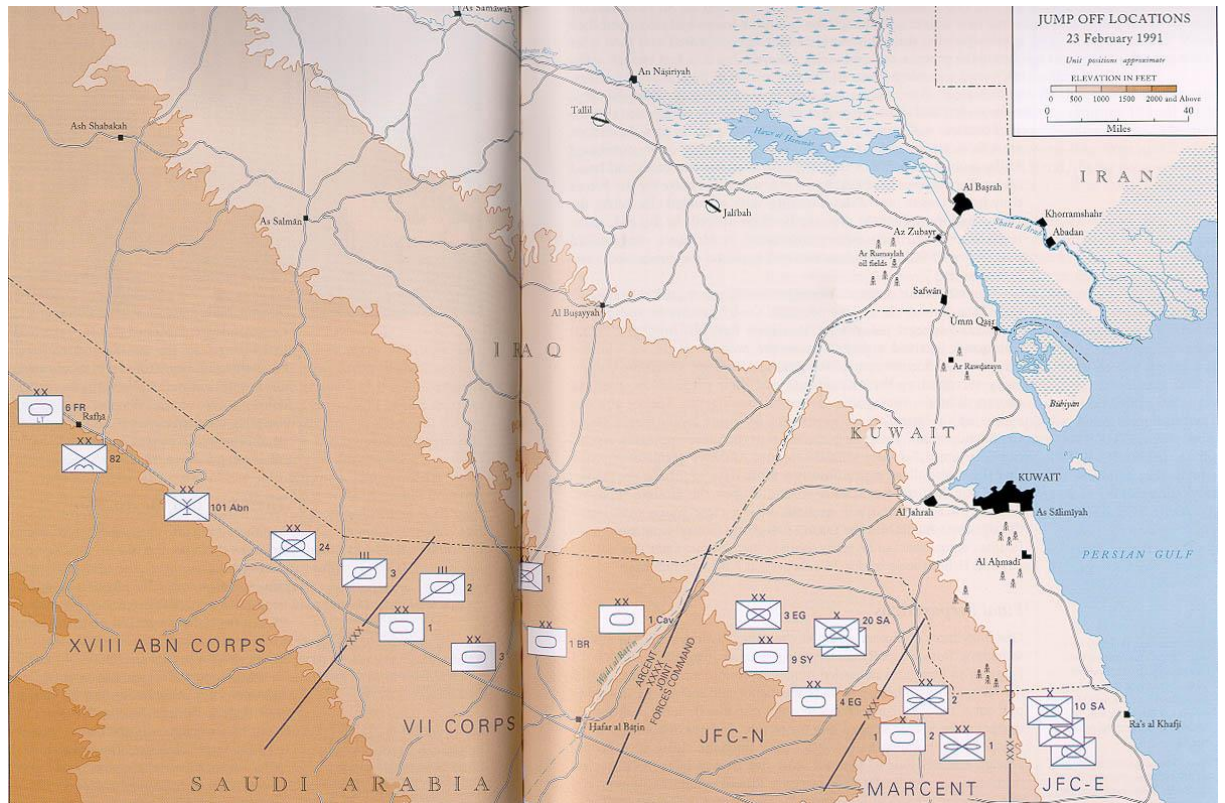
Irakilaisten puolustus perustui neuvostoliittolaisten kehittämään miekka ja kilpi -taktiikkaan. Taktiikka perustui alueelliseen puolustukseen, jossa hyökkäävää joukkoa kulutetaan koko puolustusalueen syvyydessä ja se tuhoetaan panssaroitujen joukkojen vastahyökkäyksellä. Tämän jälkeen hyökkäystä jatketaan vihollisen alueelle tavoitteena sen tuhoaminen. Todellisuudessa esimerkiksi Iranin vastaisessa sodassa tätä ei kyetty noudattamaan, vaan vastahyökkäyksillä rajoitettiin vain murtoja ja pyrittiin lyömään hyökkäävä vihollinen takaisin.⁴²

⁴⁰ Jouko Petteri: ”Brittien maaoperaatiot Falklandin ja Persianlahden sodissa”, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 2082, Helsinki, 1998, s. 54–56 ja Scales Robert H.: ”Certain Victory The U.S. Army in the Gulf War”, Brassey’s Five-Star Paperback, 1997, s. 142–145 ja 161.

⁴¹ Frank S. (toim.), Theresa K. (toim.): ”The Whirlwind War. The United States Army in Operations Desert Shield and Desert Storm”, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1995, s. 136.

⁴² Jouko Petteri: ”Brittien maaoperaatiot Falklandin ja Persianlahden sodissa”, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 2082, Helsinki, 1998, s. 56.

Ennen sotatoimien alkua liittoutuman iskevät joukot koostuivat: seitsemästä panssaridivisioonasta, yhdestä panssariprikaatista, viidestä mekanisoidusta- tai jalkaväkidivisioonasta, kahdeksasta mekanisoidusta- tai jalkaväkiprikaatista ja kahdesta maahanlaskudivisioonasta. Yhdysvaltain maavoimiin näistä kuului: kolme panssaridivisioonaa, yksi panssariprikaati, neljä mekanisoitua- ja kaksi maahanlaskudivisioonaa (kuva 2). Näitä tuki mittava huoltoorganisaatio ja liittoutuman ilmavoimat, sekä maavoimien ilmajoukot. Yhdysvaltojen hyökkäys perustui ilma- maataisteluoppiin.⁴³



Kuva 2. Liittoutuman joukkojen lähtöalueet 23.2.1991.⁴⁴

Persianlahden sodassa liittoutuman ilmavoimien (Joint Forces Air Component Commander - JFACC) komentajana palveli kenraaliluutnantti Chuck Horner. Hornerin johdolla oli laadittu suunnitelma ilmasotatoimista. Tämä sisälsi neljä eri vaihetta: 1. strategiset pommitukset, 2. ilmaherruuden saavuttaminen, 3. hyökkäykset tasavaltalaiskaartia vastaan ja 4. hyökkäykset etulinjan puolustusta vastaan. Liittoutuneiden joukkojen ylipäällikölle Commander in Chief (CINC) kenraali Norman Schwarzkopffille tämä eri vaiheisiin jaettu suunnitelma ei sopinut. Hän halusi, että Kuwaitissa olevia Irakilaisjoukkoja ja tasavaltalaiskaartia vastaan hyökkättä-

⁴³ Brown John Sloan: *„Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005”*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 58 – 59 ja Scales Robert H.: *„Certain Victory The U.S. Army in the Gulf War”*, Brassey’s Five-Star Paperback, 1997, s. 106 – 107.

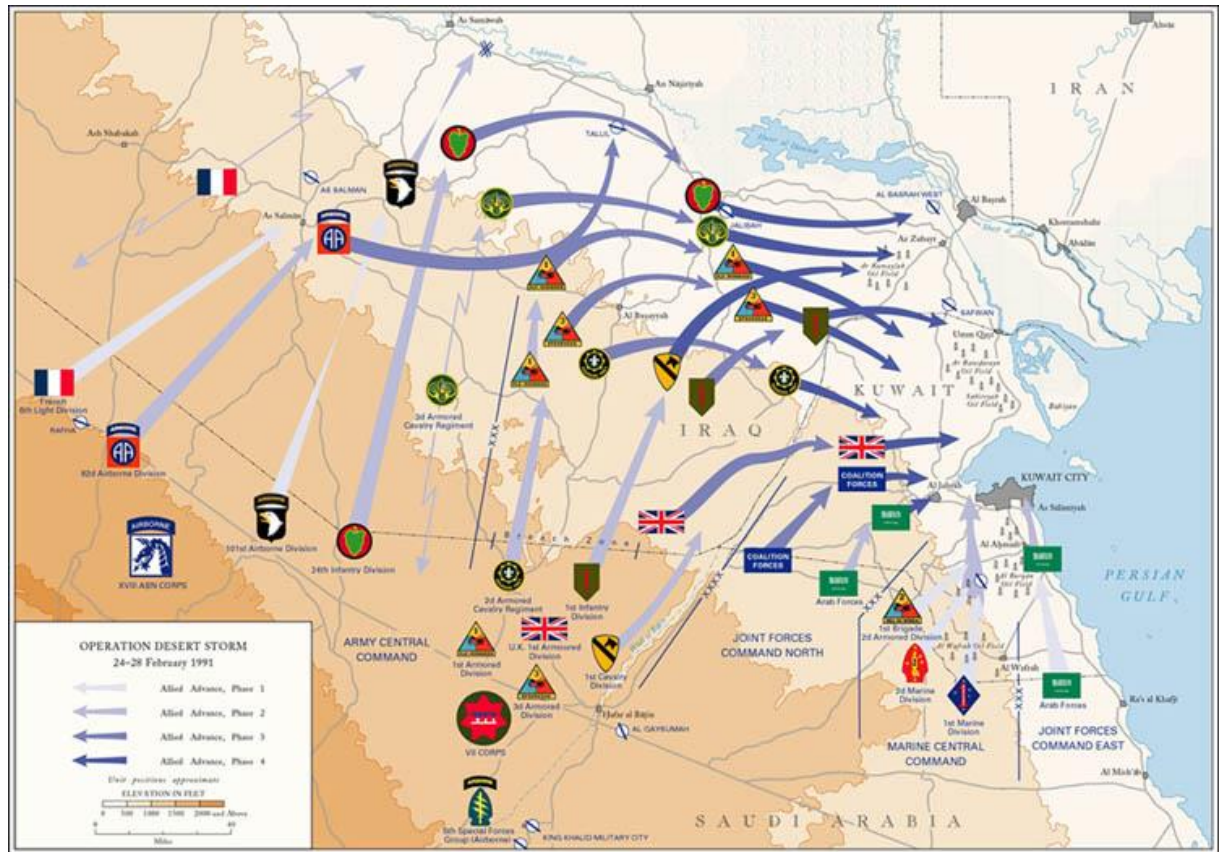
⁴⁴ Frank S. (toim.), Theresa K. (toim.): *„The Whirlwind War. The United States Army in Operations Desert Shield and Desert Storm”*, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1995, s. 169–168.

siin heti operaation alusta alkaen. Tarkoituksena oli aiheuttaa tappioita Saddamin joukoille, jotta niihin kyettäisiin vaikuttamaan ennen niiden mahdollista vetäytymistä Kuwaitista. Operaatio aavikkomyrsky (DESERT STORM) sotatoimet alkoivat ilmaoperaatioilla 17.1.1991, jota tuettiin myös maavoimien helikoptereilla ja raskailla raketinheittimillä. Ilmasotatoimien aikana Irakilaisten VII ja IV armeijakunnan etulinjan jalkaväkijoukoille aiheutettiin noin 50 % tappiot. Parhaiten selvisivät tasavaltalaiskaartin joukot joille oli aiheutettu noin kolmanneksen tappiot. Tappioiden lisäksi Irakilaisten taistelutahto oli laskenut ja huolto romahtanut. Ilmaoperaation toteuttamista häittäsivät alueella vallitseva huono sää, sekä Irakilaisten ballististen ohjusten laukaisuasemien metsästäminen. Nämä yhdessä aiheuttivat sen, että ilmaoperaatio kesti suunniteltua pidemmän aikaa.⁴⁵

Yli kuukauden mittaisen ilmaoperaation jälkeen 24.2.1991 alkoi liittouman maahyökkäys, samanaikaisesti kolmella keskeisellä suunnalla (kuva 3). Lännessä Ranskan 6. kevyt panssari-divisioona ja Yhdysvaltain 101. maahanlaskudivisioona aloittivat valtavan läntisen koukkauksen, jonka tavoitteena oli suojata liittouman läntinen sivusta. Idässä Yhdysvaltojen merijalkaväen kaksi divisioona ja yksi panssariprikaati yhdessä Saudi-Arabian johdossa olevien liittouman arabimaitten joukkojen kanssa hyökkäsivät pohjoiseen kohti Kuwaitia. Näiden molempien saavuttaessa menestystä määräsi Schwarzkopf keskellä sijainneen VII armeijakunnan aloittamaan hyökkäyksensä, suunniteltua aikaisemmin, Wadi al-Batinin suunnassa. Ensimmäinen Persianlahden sota saavutti kulminaatiopisteensä 27.2.1991, kun Irakilaisten tasavaltalaiskaartiin komentaja kenraaliluutnantti Ayad Futayih al-Rawi ymmärsi Wadi al-Batinin taistelun päättyneen Irakilaisten tappioksi ja hänen johdossa olevien tasavaltalaiskaartin joukkojen pääosat tuhotuiksi. Tämän jälkeen hän käski tasavaltalaiskaartin joukkojen vetäytyä välittömästi Kuwaitin sotatoimialueelta. Ilman tasavaltalaiskaartin liikkuvuutta ja tulivoimaa Saddam Hussein ei kyennyt pysäyttämään Liittoutuman joukkoja. 100 tunnin salamasota päättyi liittouman voittoon 27.2.1991.⁴⁶

⁴⁵ Scales Robert H.: *”Certain Victory The U.S. Army in the Gulf War”*, Brassey’s Five-Star Paperback, 1997, s. 176 – 177, 192–193 ja 207 – 209 ja Jouko Petteri: *”Brittien maaoperaatiot Falklandin ja Persianlahden sodissa”*, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 2082, Helsinki, 1998, s. 71.

⁴⁶ Center of Military History: *”War in The Persian Gulf, Operations Desert Shield and Desert Storm, August 1990 – March 1991”*, Center of Military History United States Army, Washington D.C., 2004, s. 35, Jouko Petteri: *”Brittien maaoperaatiot Falklandin ja Persianlahden sodissa”*, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 2082, Helsinki, 1998, s. 72 ja Scales Robert H.: *”Certain Victory The U.S. Army in the Gulf War”*, Brassey’s Five-Star Paperback, 1997, s. 44, 314 - 315.



Kuva 3. Liittouman maahyökkäyksen vaiheet 24. – 27.2.1991.⁴⁷

Hyökkäyksessä toteutettiin vuoden 1986 ilma- maataisteluoppia menestyksekkäästi. Operatiivista tempoa ylläpidettiin jatkuvilla hyökkäyksillä. Taisteluja käytiin samanaikaisesti syvällä vihollisen alueella erikoisjoukkojen maalittamisen, maavoimien helikopterijoukkojen, raskaiden raketinheitin ja ilmavoimien synkronoidulla yhteistyöllä. Yllätyksellisyyteen pyrittiin hyökkäämällä samanaikaisesti koko rintamalla, sekä XVII maahanlaskuarmeijakunnan läntisellä koukkauksella. Sodan johto pyrki tempaamaan aloitteen aikaistamalla VII armeijakunnan hyökkäystä ja VII armeijakunta osoitti ilma- maataisteluopin mukaista ketteryyttä kykenemällä hyökkäämään suunniteltua aikaisemmin. Maahyökkäyksen aikana Kuwait saatiin vapautettua ja vihollisille aiheutettiin 4 000 panssarivaunun tappiot ja arviolta 60 000 Irakilaista sotilasta jäi vangiksi. Sodan aikana aiheutettiin merkittävää tuhoa 36 Irakilaiselle divisioonalle. Yhdysvaltojen tappiot jäivät alle 150 kaatuneeseen, joista lähes viidennes oli aiheutunut omien tulituksesta. Uusien järjestelmien, kuten esimerkiksi lämpökameroiden avulla maalit kyettiin havaitsemaan kaukaa ja hyvän koulutuksen avulla niihin myös osuttiin. Tekniikka ei mahdollistanut kaikissa tilanteissa maalien varmaa tunnistamista omiksi tai vihollisiksi. Tästä

⁴⁷ U.S.Army Center of Military History <http://www.history.army.mil/reference/DS-t.jpg>.

syystä sodan viimeisen 24 tunnin aikana tulenkäytölle asetettiin rajoituksia, jotta omien tuliukselta vältyttäisiin.⁴⁸

Menestyksekkään sodan yhteydessä havaittiin myös selkeitä kehittämistarpeita. Raskaan kaluston kuljetuskyky oli hyvin rajallinen. Sodan kriittisin vaihe oli aavikkokilven aikana raskaan kaluston saaminen toimialueelle ennen irakilaisjoukkojen mahdollista hyökkäystä. Asia koettiin erittäin merkittävänä myös maavoimien ulkopuolellakin. Raskaat mekanisoidut divisioonat vaativat myös mittavan huollon. Taistelupanssarivaunut kuluttivat valtavasti polttoainetta ja ne jouduttiin tankkaamaan jopa 70 kilometrin välein. Korkean teknologian korjaaminen aiheutti materiaalin valtavan edestakaisen liikkeen. Operaation huoltoa on tästä syystä kutsuttu vuorien siirtämiseksi.

Varsinaisten sotatoimien jälkeiset pienemmät operaatiot olivat hyvän suunnittelun sijaan improvisoitua, eivätkä vastanneet laadultaan aavikkomyrskyä tai -kilpeä. Taisteleviin joukkoihin ei saatu yhteyttä taistelujen aikana ja vain osa yhteyksistä kyettiin varmistamaan satelliittien avulla. Huollon tukevat osat toimivat lähes ilman radio- ja satelliittiyhteyksiä. Joukkojen etenemistä komentopaikoilla seurattiin kartan päällä olevien merkkien avulla, kuten ensimmäisessä maailmansodassa. Lähes kaikki prikaatit joutuivat taistelukosketukseen omien joukkojen kanssa. Ajantasaisten täsmällisten paikkatietojen puutteiden takia komentajat käyttivät harvoin ilma-tulta omien joukkojen läheisyydessä, vaan luottivat raskaitten taistelupanssarivaunujen ja tykistön tuleen.⁴⁹

Haasteita aiheutti myös kotimaassa olevien sotilaiden perheiden tukeminen. Noin kolmannes Yhdysvaltojen joukkojen vahvuudesta kuului kansalliskaartiin tai reserviin. Heidän perheensä eivät asuneet varuskuntien lähellä, kuten aktiivipalveluksessa olevien. Tämä aiheutti haasteita perheiden tukemiselle, koska niitä tukevat suorituskyvyt olivat lähellä varuskuntia.⁵⁰

Menestyksen perusteella voidaan kuitenkin todeta joukkojen käyttöperiaatteiden, koulutuksen ja keskeisimmän kaluston ”big five” olleen erinomaisia. Sodan päätyttyä oli kuitenkin selvää, että Yhdysvallat tulisivat tarvitsemaan erilaiset maavoimat, kuin sodan aikana. Tämä viitoitti

⁴⁸ David W. Hogan Jr.: *Centuries of Service The U.S. Army 1775–2005*, Center of Military History United States Army, Washington D.C., 2004, s. 35 ja Brown John Sloan: *Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 119–120.

⁴⁹ Brown John Sloan: *Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s.61–63 ja 92 ja Rozman R. Thomas: *Initial deployment Brigades: Cutting Risks*, Military Review, February 1992, s. 73.

⁵⁰ Brown John Sloan: *Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 63.

tietä tuleville muutoksille. Yhdysvaltalaisissa sotilasaikakauslehdessä keskustelu tulevaisuudesta vaihteli Neuvostoliiton uhan mahdollisesta paluusta aina varautumiseen sotaa alemmanasteisiin operaatioihin. Neuvostoliiton hajoamisen seuraukset eivät olleet vielä selvillä. Yhtäällä Neuvostoliiton asevoimien kykyä pidettiin sängen merkittävänä ja realistisena uhkana, kun taas toisaalla todettiin sotaa alemmanasteisten konfliktien luovan merkittävän uhan Yhdysvalloille tulevaisuudessa. Artikkeleissa heijastui epävarmuus tulevasta.⁵¹

Persianlahden sota hidasti tulevan doktriinin suunnittelua. TRADOC:ssa haasteita aiheuttivat merkittävästi kasvanut koulutuksen tarve, sekä avainhenkilöiden osallistuminen sotaan. TRADOC loi koulutuksen painopisteen sotaan osallistuville Central Commandin (CENTCOM) joukoille. Sodan-aikana TRADOC keskittyi joukkojen koulutukseen ja sodan jälkeen siitä saatujen oppien keräämiseen.⁵²

3.4. Doktriinin perusrakenteen määrittäminen ja sen haasteet

Uuden doktriinin tarkoituksena oli esittää kuinka maavoimien joukot operoisivat tulevaisuudessa yhdessä muiden puolustushaarojen kanssa. Merkittävää tässä oli se, että sen tekemiseen sitoutui myös Yhdysvaltojen taktiset ilmavoimat. Keskeisinä muutoksina aikaisempaan ilma- ja maataistelutalouteen oli operaatioiden jatkuvuus (rauhan-aika, sotaa alemmanasteiset operaatiot ja sota), voiman keskittäminen lyhyessä ajassa, monipuolisesti muokattavat joukot ja kyky kasvattaa niiden vahvuutta tarpeen mukaan ja tulivoiman paraneminen vastustajaa paremman teknologian avulla. Nämä yhdessä tarkoittivat myös pienempiä omia tappioita.⁵³

Persianlahden sodan jälkeen vaihtuivat suunnitellusti niin Yhdysvaltain korkea-arvoisin upseeri kuin myös TRADOC:n komentaja. Kehitystyötä jatkettiin TRADOC:n uuden komentajan kenraali Frederick M. Franks, Jr. johdolla. Tähän tehtävään hänet oli valinnut Yhdysvaltojen uusi korkea-arvoisin upseeri kenraali Gordon R. Sullivan. Franks oli aikaisemmin palvel-

⁵¹ Brown John Sloan: *"Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005"*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s.61 ja 65, Kipp W. Jacob: *"Perestrojka and Order. Alternative Futures and Their Impact on the Soviet Military"*, Military Review, december 1989, s. 3-16, McMichael R. Scott: *"Tracking the Bear Into the 1990s"*, Military Review, august 1990, s. 3-15 ja Marsh O. John Jr.: *"Comments on Low-Intensity Conflict"*, Military Review, february 1989, s. 3.

⁵² King Benjamin: *"Victory starts here: a short 40-year history of the US Army Training and Doctrine Command"*, Combat Studies Institute Press US Army Combined Arms Center Fort Leavenworth, Kansas, 2013, s. 11 – 12 ja Malone Henry Jr. (toim.), Candey Susan, Stensvaag James T., Chapman Anne W., Romjue John L., Cureton Charles H.: *"Tradoc Support To Operations Desert Shield And Desert Storm: A Preliminary Study"*, Office of the Command Historian United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia 1992, s. 43 - 44.

⁵³ Romjue L. John: *"American Army Doctrine For The Post Cold War"*, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 26 ja 31.

lut V armeijakunnan komentajana Euroopassa ja johtanut VII armeijakuntaa Persianlahden sodassa. Uusien johtajien johdolla kehitystyössä nähtiin selkeä analogia Yhdysvaltojen ensimmäisen teollisuuden ajan sodan ja nykyisen ensimmäisen teollisuuden jälkeisen ajan sodan välillä. Ensimmäinen teollisuuden ajan sota muokkasi merkittävästi Yhdysvaltojen sotataittoa ja nyt ei haluttu menettää mahdollisuutta Persianlahden sodasta saatujen oppien hyödyntämiselle. Merkittävänä huolena nähtiin pienenevät määrärahat. Uudella doktriinilla pyrittiin tuomaan selkeästi esille maavoimien kyky ja tarpeellisuus uudessa maailmassa ja tätä kautta turvata sen rahoitus.⁵⁴

Franksin johdolla esiteltiin syksyllä 1991 maavoimien vanhimmille upseereille, uuden doktriinin perusrakenteen kolme keskeisintä osa-aluetta. Nämä olivat operaatioiden jatkumo rauhan ajasta sotaan, yhteisoperaatiot ja joukkojen keskittäminen. Joukkojen keskittäminen sisälsi myös joukkojen mobilisaation. Näitä osa-alueita tarkasteltiin vihollisuhan, logistiikan, toimintaympäristön ja teknologian näkökulmista. Tässä yhteydessä perusteltiin myös uuden doktriiniin tarvetta Persianlahden sodasta saatujen kokemusten perusteella. Tärkeintä muutoksessa oli voiman nopea keskittäminen. Tämä vaati asiaan liittyvän oman doktriinin laatimisen, koska samanaikaisesti maavoimien tukikohtia keskitettiin Yhdysvaltain maaperälle, muun maailman sijaan.⁵⁵

Suunnittelutyö jatkui näiden kolmen keskeisen osa-alueen ympärillä. Aikaisemmasta selkeästä jaosta alemman, keski ja korkean intensiteetin sodista oli luovuttava, koska maavoimia arvioitiin tulevaisuudessa yhä enemmän käyttämään myös sotaa alemmanasteisissa operaatioissa. Yhdellä doktriinilla tulisi kyetä toimimaan niin rauhan, sotaa alemmanasteisissa operaatioissa kuin sodankin aikana. Keskeistä oli tällöin määrittää näille päällekkäisiä toimintoja, jotta toiminta olisi joustavaa. Uusi doktriini tulisi olemaan ensimmäinen, joka yhdistäisi sodan ja sitä alemmanasteisten operaatioiden toimintatapamallit.⁵⁶

Logistiikan ja huollon toiminnot olivat uudessa doktriinissa kriittisiä. Haasteita oli selkeästi kaksi. Kuinka huolto tulisi järjestää, jotta se voisi palvella joukkoja niiden keskittämisestä aina kotiuttamiseen saakka. Tulisiko painopistettä siirtää liikkuvaan huoltoon, aikaisempien huoltopaikkojen sijaan? Samoin täydennysten osalta logistinen ketju oli suunniteltava uudel-

⁵⁴ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 33–34.

⁵⁵ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 48 – 50.

⁵⁶ Thurman E. Edward: ”*Shaping an Army for Peace, Crisis and War. To Continuum of Military Operations*”, Military Review, april 1992, s. 27–35.

leen. Noutaisivatko joukot itse omat täydennyksensä vai luotaisiinko järjestelmä, joka toimitaisi täydennykset joukoille? Molemmista vaihtoehdoista TRADOC:n suunnittelijat näkivät tarpeelliseksi luoda järjestelmän, missä armeijakunnan huoltorakenne oli joustava, jatkuva ja yhteensopiva, sekä huoltoketju olisi katkeamaton aina tuotannosta etulinjan taistelijalle asti. Muita selkeästi doktriinissa ohjattavia huollon asioita oli useita, kuten miten järjestettäisiin joukkojen keskittäminen ja perustettavien joukkojen tarvitsema teollinen tuotanto.⁵⁷

Maavoimien arvioitiin tuolloin toimivan tulevaisuudessa yhdessä muiden puolustushaarojen kanssa, yhteisen johtoportaan alaisuudessa. Tämän arvioitiin vaativan integroidut johtamis- ja viestijärjestelmät. Yhteisoperaatioiden osalta oli luotava menetelmiä, sekä niitä ohjaava yksityiskohtainen termistö. Haasteeksi jäi tällöin selvittää miten tällaisissa yhteisoperaatioissa johdosuhteet rakennettaisiin ja miten ne määritettäisiin?⁵⁸

3.5. *AirLand Operations* doktriinin keskeisimmät muutokset aikaisempaan

Vuoden 1991 lopussa doktriinin perusrakenne oli määritetty ja edellisessä kappaleissa mainittujen haasteiden ratkaisemista jatkettiin vuonna 1992. Suunnittelua tehtiin yhdessä eri alojen asiantuntijoiden kanssa ja tässä vaiheessa päästiin paremmin huomioimaan myös Persianlahden sodasta saadut havainnot.

Mahdollistaakseen saman doktriinin käytön kaikissa tilanteissa tuli sodankäynnin periaatteiden soveltamisen erot tuoda sodassa ja muissa konflikteissa selkeästi esille historiallisten esimerkkien avulla. Samassa yhteydessä korostettiin myös tilanteeseen puuttumista aikaisessa vaiheessa ja toimialueelle keskitettävän etujoukon suojaamista omin toimenpitein. Aikaisemmin luotettiin siihen, että kolmannen maailman haasteisiin voitaisiin vastata massiivisella kylmän sodan armeijalla. Nyt puolustusmäärärahojen vähentyessä tämä ei ollut enää mahdollista ja niihin tuli kyetä vastaamaan vähemmillä joukoilla. Muun muassa tästä syystä nopea keskitettävyys ja sotaa alemmanasteiset operaatiot nousivat merkittävään asemaan uudessa doktriinissa.⁵⁹

⁵⁷ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 52.

⁵⁸ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 55.

⁵⁹ Brown John Sloan: ”*Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005*”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 89 ja Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s.73 ja 89.

Kaikkia logistisia haasteita ei kyetty ratkaisemaan. Voiman keskittämiseen soveltuvia aluksia oli edelleen liian vähän eikä joukkoja kyetty keventämään riittävästi. Tilannetta oli saatu parannettua vuoden 1990 alusta, mutta se ei ollut vielä riittävä. Asia oli hyväksyttävä ja huollon doktriinin kehittämistä päätettiin jatkaa. Operaatioiden ja logistiikan suunnittelu päätettiin tuolloin kuitenkin yhdistää.⁶⁰

Yhteisoperaatioiden johtaminen ja viholliseen vaikuttaminen koko operaatioalueen syvyydessä mahdollistettaisiin uusien johtamis- ja viestijärjestelmien avulla. Merkittävänä tekijänä oli myös ajoneuvojen sisäinen johtamisjärjestelmä ja GPS:n käyttöönotto, mitkä yhdessä mahdollistivat reaaliaikaisen paikkatiedon välittämisen. Tällöin kyettiin aikaisempaa paremmin erottamaan omat ja vihollisen joukot koko taistelukentän syvyydessä.⁶¹

Maaliskuussa TRADOC:n johtaja tarkasti doktriinin viimeisimmän luonnoksen yhdessä vanhimpien upseereiden ja Yhdysvaltain korkea-arvoisimman upseerin kanssa. Ensimmäinen kylmän sodan jälkeinen doktriini FM 100 – 5 *Operations* julkaistiin 14. kesäkuuta vuonna 1993.⁶²

Julkaistun doktriini tavoitteen oli: ”Tuoda esille miten Yhdysvaltain maavoimat aikoo toteuttaa taisteluita ja sitä alemmanasteisia operaatioita osana yhteisoperaatiota. Siinä on tiivistetty maavoimien keskeisimmät periaatteet sodankäynnistä ja sotaa alemmanasteisiin konflikteihin vaikuttamisesta, sekä kansallisten etujen vaarantamisen estämisestä. Doktriinin tulee olla riittävän ehdoton ohjatakseen operaatioita, mutta myös riittävän joustava toimiakseen monipuolisissa ja vaihtelevissa tilanteissa maailmanlaajuisesti.”⁶³

Operaatiot jaettiin uudessa doktriinissa sotaan, sitä alemmanasteisiin operaatioihin ja rauhan aikaiseen toimintaan (liite 1). Käsite *Full Dimensional Operations* otettiin uutena käyttöön, samoin kun sisällytettiin kaikki operaatiotasot ensimmäistä kertaa samaan doktriinin. Operaatioiden tasot ja tavoitteet, sekä esimerkit niistä tuotiin selkeästi esille. Aselajien yhteistoimin-

⁶⁰ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 101–103.

⁶¹ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 101–103.

⁶² Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 112.

⁶³ FM 100-5: ”*Operations*”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 1-1, ”*Doctrine is the statement of how America’s Army, as part of a joint team, intends to conduct war and operations other than war. It is the condensed expression of the Army’s fundamental approach to fighting, influencing events in operations other than war, and deterring actions detrimental to national interests. As an authoritative statement, doctrine must be definitive enough to guide specific operations, yet remain adaptable enough to address diverse and varied situations worldwide.*”

taa korostettiin, mutta joukkojen keskittämisen sijaan ajattelu oli muuttunut vaikuttamisen keskittämiseen ja vaikuttavien joukkojen synkronointiin.⁶⁴

Sodankäynnin periaatteiksi määritettiin edelleen tavoitteellisuus, hyökkäyksellisyys, joukkojen nopea keskittäminen, voimien taloudellinen käyttö, sotaliike, johtamisen yhtenäisyys, yläläyty ja turvallisuus. Taistelukentällä onnistuminen riippuu joukon kyvystä noudattaa viittä dogmia: aloitteellisuus, ketteryys, syvyys, monipuolisuus ja synkronointi. Uutta näissä oli monipuolisuus, joka tarkoittaa joukon kykyä muovautua tehtävästä toiseen nopeasti ja tehokkaasti, kykyä toimia eri tehtävissä operaatioitten kaikilla tasoilla.⁶⁵

Taisteluvoiman merkitys korostui. Taisteluvoima koostuu liikkeen, tulivoiman, suojan ja johtajuuden tasapainosta. Tärkein näistä oli johtajuus. Näitä hyödyntämällä oli mahdollista tuhota vihollinen ja samalla omille joukoille aiheutuisi mahdollisimman vähän tappioita. Yhdysvaltain vahvuutena muihin verrattuna oli ylivertainen teknologia. Teknologiasta hyödyttäisiin kuitenkin vain, jos sen käyttö olisi linjassa doktriinin kanssa.⁶⁶

Kokonaan uusina kappaleina olivat joukkojen keskittäminen ja yhteisoperaatiot. Joukon keskittämisen kyvyllä todettiin olevan strategista merkitystä. Tiedustelun avulla tulisi selvittää millaisia joukkoja operaatiossa tarvittaisiin ja operaatioon tuli keskittää vain siellä tarvittavia joukkoja. Hyvällä suunnittelulla tuli välttää tarpeettoman kitkan aiheuttamista. Samanaikaisesti operaatiossa voitaisiin taistella, keskittää ja kotiuttaa joukkoja. Hyvät tietoliikenneyhteydet mahdollistaisivat huoltojoukkojen pienentämisen operaatioalueella ja logistisessa ketjussa liikkuisi vain sellaista materiaalia, mitä tultaisiin hetken päästä tarvitsemaan.⁶⁷

Yhteisoperaatioissa keskeistä oli ymmärtää, että maavoimat eivät taistelisi yksin. Yhteisoperaatioissa korostuisivat yhteensopivat johtamis- ja viestijärjestelmät, joiden avulla muiden kansallisten tai liittolaisten joukkojen ja toimijoiden avulla taistelut voitaisiin nopeammin voittaa. Johtaminen ja sen vastuut jaettiin operatiivisen ja hallinnollisen välille tai näiden yhdistelmälle. Joukkoja johtaisi kaikissa tilanteissa vain yksi johtaja, jolle joukot alistettaisiin. Samalla määriteltiin myös taistelutilan jako ja siihen liittyvät käsitteet.⁶⁸

⁶⁴ FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 2-0 – 2-2.

⁶⁵ FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 2-4 – 2-9.

⁶⁶ FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 2-9 – 2-12.

⁶⁷ FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 3-3 – 3-6.

⁶⁸ FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 4-1 – 4-6.

Taistelulajina hyökkäys määriteltiin edelleen puolustusta tärkeämmäksi. Uutena asiana tuotiin esille hyökkääminen samanaikaisesti koko taistelukentän syvyydessä, mikä oli mahdollista vain hyvän synkronoinnin avulla.⁶⁹

Punaisena lankana uudessa doktriinissa oli siirtyminen eurooppalaisesta suursodasta aselajien yhteistoimintaan missä tahansa maailmalla. Tällöin korostui voiman keskittäminen suoraan kriisialueelle. Edelleenkin doktriinilla oli tarkoitus kuvata miten maavoimia tuli kehittää ja oleellista oli kehittää vain sellaisia järjestelmiä mitä doktriinin mukaisissa operaatioissa tarvittaisiin.⁷⁰

⁶⁹ FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 7-0 – 7-3.

⁷⁰ Rekkedal, Nils Marius: ”Nykyaikainen sotataito – Sotilaallinen voima muutoksessa”, Edita Prima Oy, Helsinki, 2006, s. 180 – 181.

4. KOHTI SEURAAVAN VUOSITUHANNEN TAISTELUOPPIA

Yhdysvaltain maavoimissa 1990 -luvun alku oli kiihvasta muutosten aikaan. Joukkoja keskitettiin sodasta kotimaahan ja niitä lakkautettiin. Samanaikaisesti leikattiin henkilöstöä koko maavoimissa, TRADOC mukaan lukien. Euroopassa olleista 200 000 sotilaasta jäi jäljelle vain 65 000 sotilasta. Osa joukoista oli vielä operaatioissa Pohjois-Irakissa ja Somaliassa. Vähennysten ja joukkojen operoinnin aikana viimeisteltiin ja otettiin käyttöön uusi operaatiotaitoa ohjaava doktriini. Vuoden 1993 doktriini loi pohjan 1990 puolivälissä tapahtuvalla maavoimien uudistukselle. Doktriinissa esitetyt ideat oli saatava käytäntöön yhdessä uuden teknologian kanssa.⁷¹

4.1. *AirLand Operations* doktriinin edellyttämä maavoimien kehitystyö ja sen ohjaaminen

Vuoden 1993 doktriini painotti yllätyksellistä, syvää ja koko taistelualueella tapahtuvaa hyökkäystä. Joukkoja oli yhä vähemmän ja ne olivat aikaisempaa laajemmalla alueella. Samalla doktriini edellytti taisteluvoiman keskittämistä, missä merkittävimpänä osa-alueena oli johtajuus. Tämä yhdessä doktriinin mukaisten yhteisoperaatioiden toteuttamisen kanssa edellytti näiden osa-alueiden kehittämistä. Tämä loi haasteen ja samalla pohjan näiden alojen teknologian kehitykselle. Persianlahden sota osoitti, että tulella voidaan vaikuttaa koko taistelukentän alueelle, mutta haasteeksi tuli sen aikaisilla välineillä omien joukkojen tunnistaminen ja johtaminen.⁷²

Maavoimien sotataito ei kehittyisi pelkästään uudella doktriinilla ja sen kouluttamisella. Doktriinin tarkoituksena oli kuvata miten maavoimia tuli kehittää. Tästä syystä Yhdysvaltain korkea-arvoisin upseeri kenraali Gordon R. Sullivan päätti perustaa projektin nimeltä The Modern Louisiana Maneuvers (LAM). Innostuksen tällaista projektia kohtaan hän oli saanut vuonna 1941 järjestetystä massiivisesta Louisiana Maneuvers harjoituksesta, missä ennen Yhdysvaltojen liittymistä toiseen maailman sotaan testattiin taistelutapoja, joukkoja ja kalus-

⁷¹ Romjue L. John: ”*American Army Doctrine For The Post Cold War*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996, s. 131 ja Brown John Sloan: ”*Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005*”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 89–93, 128.

⁷² FM 100-5: ”*Operations*”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 2-4 – 2-12 ja 4-1 – 4-6 ja Brown John Sloan: ”*Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005*”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 90 ja 120–124.

toa. Samalla perustettiin Louisiana Maneuvers - Task Force (TF LAM), joka toimi uusien menetelmien ja teknologian kehittämisalustana.⁷³

TF LAM sijaitsi alkuvaiheessa Fort Monroessa Virginiassa, missä se pystyi hyödyntämään TRADOC:lta saamiensa oppeja. Myöhemmin TF LAM sijaitsi Washington D.C.:ssä, missä se pystyi parhaiten vaikuttamaan maavoimien esikunnan henkilöstöön. TF LAM:sta ei missään vaiheessa päätetty tehdä pysyvää organisaatiota vaan sen toiminnot sulautettiin myöhemmin muuntamaan Force XXI:sta saatavat opit käytäntöön.⁷⁴

Samanaikaisesti maavoimissa otettiin käyttöön tapa, missä kaikki neljän- ja valitut kolmen tähden kenraalit pitivät johtoryhmän kokouksen, jossa käsiteltiin maavoimien kehittämistä. Kokouksen avulla saatiin uutta tekniikkaa ja käytäntöjä jalkautettua aikaisempaa nopeammin. Teknologian kehittämistä johdonmukaistettiin siten, että sitä testattiin ensimmäiseksi simulaatioissa, toiseksi kentällä ja näistä saadut kokemukset otettiin huomioon itse kehitystyössä. Tätä toimintatapamallia jatkettiin, kunnes oltiin tyytyväisiä lopputulokseen.⁷⁵

Kehitystyö oli jo aloitettu LAM- projektin myötä, mutta kaikkea kehitystoimintaa ei kuitenkaan keskitetty pelkästään TF LAM:lle. Esimerkiksi digitaalisen tekniikan merkittävästä muutoksen jalkauttamisesta vastasi 2. panssaridivisioona, muodostaen Experimental Forcen (EXFOR). EXFOR oli osa vuonna 1994 Yhdysvaltain korkea-arvoisimman upseerin kenraali Gordon Sullivanin perustamaa FORCE XXI projektia. Projektin tarkoituksena oli johtaa maavoimien kehittämistä seuraavalle vuosikymmenelle.⁷⁶

Tukeakseen FORCE XXI projektia TRADOC julkaisi vuonna 1994 kirjoitelman 525-5, *Force XXI Operations, a concept for the Army of the 21st century*. Kirjoitelmassa tuotiin esille ne periaatteet ja suorituskyvyt mitä operatiivisilla joukoilla tuli olla, jotta ne menestyisivät 2000-luvun taistelukentillä. Kirjoitelman mukaan sotilaat kohtaisivat tulevaisuudessa monimutkaisen ja monitasoisen strategisen asetelman ja heidän tulisi joustavasti toteuttaa maavoimien pe-

⁷³ Rekkedal Nils Marius: ”Nykyaikainen sotataito – Sotilaallinen voima muutoksessa”, Edita Prima Oy, Helsinki, 2006, s. 180 – 181 ja James L. Yarrison: ”The Modern Louisiana Maneuvers”, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1999, s. 1 – 3.

⁷⁴ James L. Yarrison: ”The Modern Louisiana Maneuvers”, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1999, s. 20 – 23 ja 58 – 64.

⁷⁵ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 91–92.

⁷⁶ Stensvaag James T: ”Transforming The Army”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command, Fort Monroe, Virginia, 2003, Chapter III, Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 124 ja James L. Yarrison: ”The Modern Louisiana Maneuvers”, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1999, s. 56 – 58.

riaatteita sodankäynnistä. Pääosin Yhdysvaltain maaperälle sijoitetut aikaisempaa vähemmät joukot tuli kyetä keskittää nopeasti, jotta joukot toimisivat oikeaan aikaan oikeassa paikassa oikeilla suorituskyvyillä. Tämä tuli kirjoitelman mukaan tarvitsemaan aikaisempaa kevyempiä joukkoja, mutta samalla niiden tulivoiman tuli olla vähintään samalla tasolla kuin aikaiseminkin. Kirjoitelma ei ollut uusi doktriini vaan uusia ideoita sisältävä asiakirja, joka toimisi maavoimien kehitystyön suunnannäyttäjänä.⁷⁷

FORCE XXI kehittämisprojekti oli merkittävästi erilainen aikaisempiin vastaaviin verrattuna. Ensinnäkin maavoimien joukkoja ja niiden suorituskykyä kehitettiin kaikilla tasoilla uusien tietokonemallinnusten ja -simulaatioiden avulla ennen niiden testaamista kenttäolosuhteissa. Toiseksi siinä yhdistettiin yhteinen ja reaaliaikainen tilannekuva koko taistelukentän alueella toimiville joukoille. Käytännössä tämä edellytti tilannekuvaa, joka tarjoaa omille joukoille muun muassa reaaliaikaiset tiedot heidän ja vihollisen sijainnista. Utta oli myös suorituskykyjen kehittämisen sisältö. Enää ei pyritty vastaamaan vaan tiettyyn uhkamalliin (Varsovan liitto) vaan luomaan tarvittavia sotilaallisia kykyjä kaikkiin mahdollisiin operaatioihin. TRADOC vastasi joukkojen ja niiden suorituskykyjen kehittämisestä, sekä hetkeä aikaisemmin perustettu Army Digitalization Office tilannekuvan kehittämisestä.⁷⁸

4.2. *AirLand Operations* doktriinin keskeisimmät vaikutukset maavoimien suorituskyvyille

Myös asejärjestelmiä kehitettiin vastaamaan doktriiniin vaatimuksia. Tavoitteena oli lisätä kevyiden yksiköiden tulivoimaa. Taisteluhelikopterin tulentehoa parannettiin lämpökameran ja aikaisempaa parempien Hellfire -ohjusten avulla ja samalla raskailla raketinheittimillä pystyttiin ampumaa jopa 250 kilometrin päähän. Samalla jalkaväki pystyi Javelin panssarintorjunta-ohjuksen avulla aikaisempaa paremmin toimimaan mekanisoituja joukkoja vastaan. Nämä yhdessä paransivat etenkin maahanlaskujoukkojen tulivoimaa.⁷⁹

⁷⁷ TRADOC Pamflet 525-5: *Force XXI Operations, Concept for the Evolution of Full-Dimensional Operations for the Strategic Army of the Early Twenty-First Century*, Department of the Army Headquarters, United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1994, s. PREFACE, 2-3, 2-6, 2-10, 2-11, 3-1 – 3-3 ja 3-12 – 3-13.

⁷⁸ Stensvaag James T: *Transforming The Army*, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command, Fort Monroe, Virginia, 2003, Chapter III, Donnelly William M.: *Training An Army at War. Designing the Modular Force, 1991–2005*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2007, s. 5-6 ja Brown John Sloan: *Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 140.

⁷⁹ Brown John Sloan: *Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 98.

Uuden operaatiotaitoa käsittelevän doktriinin kouluttamisen ja joukkojen suorituskyvyn kehittämistyön lisäksi oli myös parannettava kykyä keskittää maavoimien joukkoja. Tätä kehittämistä jatkettiin Persianlahden sodan oppien ja uuden doktriinin vaatimusten perusteella. Keskitämiskykyä parannettiin kehittämällä ilma- ja merikuljetuskykyä, varastoimalla materiaalia ja tarvikkeita ulkomaille, sekä vähentämällä keskitettävien joukkojen painoa. Samalla tämä lähensi maavoimien ja merijalkaväen suorituskykyä. Tarve maavoimien paremmalle keskitämiskyvylle oli seurausta kansallisen ja sotilasstrategian muutoksesta. Kylmän sodan jälkeinen globalisaatio lisäsi Yhdysvaltojen kansallisia intressejä ympäri maapalloa. Näitä intressejä varauduttiin turvaamaan myös asevoimin. Kriisien yllättävä ja nopea puhkeaminen, kuten Panamassa ja Irakissa oli tapahtunut, sai pian vahvistusta Somalian, Haitin ja Balkanin tapahtumista.⁸⁰

Maavoimat asetti tavoitteekseen keskittää kriisialueella viisi divisioonaa sisältävä armeijakunnan 75 päivässä. Ensimmäisen prikaatin tulisi olla alueella neljässä päivässä ja sitä johtavan divisioonan 12 päivässä. Seuraavien kahden raskaan meritse kuljetettavan divisioonan 30 päivässä. Osa näiden joukkojen kalustosta olisi jo valmiiksi aluksiin sijoitettuna erikseen määrätyillä alueilla ja ainoastaan henkilöstö siirrettäisiin näihin aluksiin ennen joukon lopullista keskittämistä. Muiden joukkojen ja armeijakuntaa tukevien osien tulisi olla kriisialueella 75 päivässä.⁸¹

Persianlahden sodassa 95 % materiaalista kuljetettiin meritse. Joukkojen keskittämiseen varuista 40 nopeanlähden aluksesta vain 12 kykeni aikamääreeseen mennessä kuljettamaan materiaalia ja 27 toisen aallon aluksesta vain kuusi. Materiaali saatiin lopulta keskitetyksi lähes kuukausi suunniteltua aikataulua jäljessä. Alukset olivat puolustushaarojen omassa käytössä ja ne siirrettiin sodan jälkeen yhden johdon alaisuuteen. Joukkojen keskittämiseen parhaiten soveltuvia Roll-on/Roll-off (RO/RO) aluksia oli asevoimilla vuonna 1990 17. Kuusi vuotta myöhemmin niitä oli yhteensä 36. Yhteen tällaiseen alukseen mahtui prikaatin materiaali eli yli 700 erilaista ajoneuvoa. Yhdessä tukikohtiin tehtyjen parannusten kanssa keskittämisajat saatiin lähes puolitettua. Lisäksi joukkojen keskittämistä harjoiteltiin. Tällöin raskaiden divisioonien henkilöstö siirtyi kalustoineen satamiin ja lastasi materiaalinsa aluksiin. Ilmakuljetuksista ei aiheutunut samanlaisia haasteita, kuin merikuljetuksista. Materiaalin siirtoihin ky-

⁸⁰FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 3-3 – 3-6 ja Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 93.

⁸¹ Nelson Victor L.: ”Power Projection Of An Army Corps By C+75-On Target Or Wishful Thinking?”, School of Advanced Military Studies United States Army Command and General Staff College Fort Leavenworth, Kansas, 1998, s. 4 - 6.

kenevien meri – ja ilma-alusten määrän kasvusta huolimatta armeijakunnan 75 päivän keskitämistavoitteeseen ei vielä päästy. Vuonna 1998 julkaistun tutkimuksen mukaan armeijakunta kyettiin keskittämään kohteesta riippuen 110 -120 päivässä.⁸²

Tilannekuvan luominen edellytti seuraavien kolmen periaatteen täyttämistä. Oli tiedettävä missä itse olen, missä omat joukot ovat ja missä on vihollinen. Omien joukkojen sijaintiin liittyvät haasteet ratkaistiin ensin GPS:n ja myöhemmin tietokonepohjaisen sovelluksen avulla mistä pystyi kartalta näkemään omien joukkojen sijainnin. Oma paikkatieto jaettiin määräajoin automaattisesti ja samalla komentoverkosta poistui noin 70 % siellä olevasta liikenteestä, kun paikkatietoja ei tarvinnut enää välittää manuaalisesti. Joukkojen vaikutuksia ja tulta keskittääkseen tuli tietää missä vihollinen on. Vihollisen sijaintia pystyttiin arvioimaan paremmin satelliittien ja kehittyneempien asejärjestelmien sensorien avulla, joita edustivat esimerkiksi Joint Surveillance and Target Attack Radar System (J-STAR) lentokone, Apache Longbow taisteluhelikopteri. Aikaisempien parannusten (HELFIRES, JAVELIN ja RSRAKH) lisäksi viholliseen voitiin vaikuttaa paremmalla ilmasta maahan kyvyllä Joint Air to Surface Standoff Missile (JASSM) ja Joint Direct Attack Munition (JDAM) avulla, sekä parannetulla Tomahawk risteilyohjuksella.⁸³

4.3. Yhdysvallat sotaa alemmanasteisissa konflikteissa

Uudessa doktriinissa otettiin uutena käsitteenä käyttöön *Full Dimensional Operations*, samalla painotettiin kykyä osallistua sotaa alemmanasteisiin operaatioihin. Uuden doktriinin kehittämisen yhteydessä ja sen julkaisun jälkeen Yhdysvallat osallistuikin näihin aikaisempaa useammin; Somalia 1992–1995, Haiti 1994 – 1995, Bosnia – Hertsegovina 1995 – 2004 ja Kosovo 1999 - ?.⁸⁴

Somaliassa epäonnistuneen United Nations Operation in Somalia (UNOSOM I) operaation jälkeen perustettiin Yhdistyneiden kansakuntien päätöslauselmalla 794, Yhdysvaltojen johtama Unified Task Force UNITAF. UNITAF operaatio johti Yhdysvaltojen RESTORING

⁸² Nelson Victor L.: ”Power Projection Of An Army Corps By C+75-On Target Or Wishful Thinking?”, School of Advanced Military Studies United States Army Command and General Staff College Fort Leavenworth, Kansas, 1998, s. 32 ja Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 94–96 ja 99.

⁸³ Brown John Sloan: ”Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 140 – 149.

⁸⁴ FM 100-5: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 2-0 – 2-2 ja Hogan David W. Jr.: ”Centuries Of Service The U.S. Army 1775 – 2005”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2005, s. 36–39.

HOPE operaatiota. Tämän tehtävänä oli kaikin mahdollisin keinoin taata turvallinen ympäristö Somaliassa tapahtuvalle humanitääriselle työlle. Operaatio alkoi joulukuussa 1992. Yhdysvaltojen maavoimista tähän osallistui 10. Vuoristodivisioona 10 000 sotilaalla, merijalkaväki 10 000 sotilaalla ja muissa tehtävissä 5 000 sotilasta. Operaation kokonaisvahvuus oli 38 000 sotilasta. Tilanteen rauhoituttua ja akuutin nälänhädän poistuttua UNITAF operaatio purettiin ja sen tilalle tuli UNOSOM II operaatio, mihin osallistui 4 000 yhdysvaltalaista sotilasta. Operaatio ei kyennyt täyttämään sille asetettuja vaatimuksia ja väkivaltaisuuudet kärjistyivät entisestään, tällöin operaatiota vahvennettiin Yhdysvaltalaisella Joint Special Operations Task Forcella (JSOTF). Tämä koostui lähinnä maavoimien erikoisjoukkojen sotilaista. Yhdysvaltaisten osallistuminen UNOSOM II operaatioon päättyi pian epäonnistuneen operaation jälkeen. Epäonnistuneen operaation tarkoituksena oli tuhota sotalordi Muhammed Aideed. Pääosa yhdysvaltalaisista joukoista poistui Somaliasta maaliskuussa 1994 ja loput UNOSOM II operaatio päättyessä vuonna 1995. Operaation jälkeen tehdyssä arviointiraportissa kritisoidaan doktriinin määritelmiä sotaa alemmanasteisista operaatioista harhaanjohtavaksi. Doktriinin maininta, että sotaa alemmanasteisissa operaatioissa ei välttämättä jouduta taistelemaan, tulisi raportin mukaan muokata muotoon ”*taistelua on odotettavissa ja siihen tulee valmistautua*”.⁸⁵

Haitissa vuoden 1991 vallankaappauksen yhteydessä humanitääriset olosuhteet heikkenivät entisestään. Tilanteen pahentuessa YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi vuonna 1994 päätöslauselman 940, jossa käytettävissä olevin keinoin tulee palauttaa demokratia Haitiin. Yhdysvallat johti operaatiota ja varautui siihen kahdella eri lähestymistavalla. 82. maahanlaskudivisioona vahvennettuna erikoisjoukoilla valmistautui sotaan Haitin armeijaa vastaan. Samanaikaisesti 10. vuoristodivisioona vahvennettuna erikoisjoukoilla, valmistautui sotaa alemmanasteiseen operaatioon. Molempien joukkojen keskittämisen ollessa jo käynnissä saatiin tilanne ratkaistua maavoimien luoman deterrenssin ja diplomatian avulla. 82. maahanlaskudivisioona palasi ratkaisun jälkeen takaisin tukikohtiinsa. Yhdysvallat jatkoivat rauhanturvaamisoperaatiossa, kunnes se luovutti vastuun United Nations Mission in Haiti (UNMIH) operaatiolle maaliskuussa 1995.⁸⁶

⁸⁵ Stewart Richard W.: ”*The United States Army In Somalia, 1992–1994*”, Center of Military History United States Army, 2003, s. 8 – 10, 14 – 18 ja 24 – 26, FM 100-5: ”*Operations*”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 13-0 ja Stewart Richard W.: ”*United States Forces, Somalia After Action Report*”, Center of Military History United States Army, Washington D.C., 2003, 271.

⁸⁶ Brown John Sloan: ”*Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005*”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 114–115.

Bosnia-Hertsegovinassa sisällissota alkoi huhtikuussa 1992. Sota jatkui osapuolten (Bosnian: muslimit, kroaatit ja serbit) välillä vuosina 1992 – 1994, osoittamatta laantumisen merkkejä. Tilannetta rauhoittaakseen NATO toteutti rajoitetun ilmaoperaation vuonna 1994, mutta sillä ei ollut merkittävää vaikutusta. Srebrenican verilöylyn jälkeen vasta perustettu Kroatian valtion armeija hyökkäsi Bosnia-Hertsegovinaan vallatakseen heille kuuluvia alueita. Tämä yhdessä muiden sotatoimien kanssa heikensi Bosnian serbien asemaa, mutta ei vielä merkittävästi. Elokuussa 1995 NATO aloitti operaation DELIBERATE FORCE, joka yhdessä osapuolten jatkuvien taisteluiden kanssa pakotti heidät rauhanneuvotteluihin. Osapuolten hyväksyessä tulitaukosopimus alkoi NATO:n johtama Implementation Force (IFOR) operaatio, johon osallistuneista 57 000 sotilaasta 20 000 oli yhdysvaltalaisia. Yhdysvaltalaisjoukkojen rungon muodosti maavoimien 1. panssaridivisioona. Yhdysvaltalaisen Task Force EAGLE:n johdossa oli joukkoja useista eri Euroopan maista, sekä venäläinen maahanlaskuprikaati. Task Force EAGLE:n tärkein tehtävä oli osana rauhaan pakottamista valvoa alkanutta tulitaukoa. Operaatio muuttui joulukuussa 1996 Stabilization Forceksi (SFOR) ja samalla yhdysvaltalaisen vahvuus laski noin 5000 sotilaaseen. Operaation jatkuessa yhdysvaltalaisia joukkoja rotatettiin 6 -12 kuukauden välein. Euroopan unioni otti vastuun operaatiosta vuonna 2004, jolloin Yhdysvallat luovutti vastuualueensa Suomelle. Pääosa yhdysvaltalaisista joukoista poistui tällöin operaatiosta.⁸⁷

Jugoslavian hajotessa Kosovon maakunta jäi osaksi Serbiaa. Maakunta jakautui kahteen etniseen syyteen Kosovon albaaneihin ja -serbeihin. Kosovon kriisin katsotaan alkaneen, kun Serbian johtajan Slobodan Miloševićin vierailu Kosovon maakunnassa vuonna 1989 aiheutti pientä levottomuutta mihin Serbia vastasi lähettämällä alueella tuhansia sotilaita. Serbia irtautui sodasta Bosnia-Hertsegovinaa vastaan vuonna 1995. Tämä toi NATO:n rauhanturvaajia alueelle, mutta Kosovon albaanit pettyivät pian heidän kykyynsä vaikuttaa alueella oleviin sortotoimiin ja osa heistä perusti 1996 Kosovo Liberation Armyn (KLA). KLAN hyökätessä pääosin serbien hallinnoimia poliisijoukkoja vastaan kasvoi myös serbien aggressiivisuus alueella. Vuoteen 1998 mennessä yli 15 000 Kosovon albaania oli saanut surmansa, samanaikaisesti molempien osapuolet lisätessä väkivallantekojaan. Väkivallan kiihtyessä NATO uhkasi serbejä ilmaoperaatiolla ja sitä seuraavalla rauhanturvaoperaatiolla. Rauhanneuvotteluiden kariutuessa NATO hyväksyi ilmaoperaation käynnistämisen ja operaatio ALLIED FORCE alkoi 24. maaliskuuta vuonna 1999 usean NATO maan toimesta. Yhdysvaltojen toteuttaessa 60 % iskuista. Ilmaoperaation jatkuessa NATO suunnitteli myös Makedoniassa olleiden 48 Apache

⁸⁷ Phillips Cody R.: *"Bosnia-Herzegovina: The U.S. Army's Role In Peace Enforcement Operations, 1995–2004"*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2005, s. 5, 12 – 13, 19 – 21, 33 ja 37 – 38.

AH-64 taisteluhelikopterin käyttämistä. Taisteluhelikopterit kuuluivat yhdysvaltalaiselle Task Force HAWK:lle. Taisteluosastoon kuului näiden lisäksi myös raskaita raketinheittimiä sekä tykistöä. Helikopterien käyttöön liittyvien riskien vuoksi niitä ei kuitenkaan käytetty ja 10. kesäkuuta vuonna 1999 Serbia hyväksyi NATOn rauhanturvaajien tulon Kosovon maakuntaan. Perustetun operaatio JOINT GUARDIAN tavoitteena oli muun muassa luoda turvallinen ympäristö ja mahdollistaa avustusjärjestöjen toiminta. Perustettava yhdysvaltalainen Task Force FALCON koostui alkuvaiheessa 35 000 sotilaasta. Rungon muodostivat osat 1. Panssaridivisioonasta ja 1. Jalkaväkidivisioonasta. Yhdysvaltain vastuulle tuli Kosovon itäinen osa. Operaatiossa olevia joukkoja rotatoitiin pääosin kuuden kuukauden välein eri maavoimien joukko-osastoista. Varsinaisia taisteluita operaatiossa oli melko vähän, operaatioiden ollessa ennemminkin rauhanturvaamista. Operaatio jatkuu edelleen.⁸⁸

Yhdysvaltojen osallistuminen sotaa alemmanasteisiin konflikteihin nosti merkittävästi sen operatiivista tempoa ja samalla se kykeni lunastamaan itselleen lähes samanlaisen aseman Yhdysvaltojen ensilähdön joukkona kuin merijalkaväellä.⁸⁹

4.4. Uuden doktriinin kehittäminen muuttuvassa maailmassa

TRADOC:n komentajan kenraali Frederick M. Franks, Jr. johdolla aloitettiin lähes välittömästi aikaisemman *AirLand Operations* 1993 doktriinin julkaisemisen jälkeen uuden doktriinin kehitystyö. Franks toimi tiiviissä yhteistyössä Yhdysvaltain korkea-arvoisimman upseeri kenraali Gordon R. Sullivan kanssa kehittääkseen doktriinia. Kehitystyötä tehtiin yhdessä LAM ja FORCE XXI projektien kanssa. Kansainvälisen tilanteen edelleen muuttuessa tuli esille selkeä tarve päivittää aikaisempaa doktriinia, joka oli tarkoitus alustavasti julkaista vuonna 1996.⁹⁰

Yhdysvaltojen uudeksi korkea-arvoisimmaksi upseeriksi valittiin 22. kesäkuuta vuonna 1999 kenraali Eric K. Shinseki. Hän aloitti maavoimissa mittavan muutoksen. Muutoksella oli tavoitteena mukauttaa maavoimat vastaamaan uusiin haasteisiin. Esimerkiksi Bosnian konflikti oli osoittanut kuinka raskaat ajoneuvot tuhosivat harvan tieverkoston estäen näin tehokkaan liikkumisen ja samalla kevyet ajoneuvot eivät antaneet riittävästi suojaa. Raskaat yhtymät oli-

⁸⁸ Phillips Cody R.: *Operation Joint Guardian The U.S. Army in Kosovo*, Center of Military History United States Army, 2007, s. 7 – 9, 11 – 16, 18 ja 53.

⁸⁹ Brown John Sloan: *Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 117.

⁹⁰ King Benjamin: *Victory starts here: a short 40-year history of the US Army Training and Doctrine Command*, Combat Studies Institute Press US Army Combined Arms Center Fort Leavenworth, Kansas, 2013, s. 33 – 34.

vat liian raskaita ja kevyet joukot liian keveitä. Shinsekin tavoitteena oli modernisoida digitalisaation avulla vanhemmat Legacy Force joukkotyypit, jotka tarjosivat hyvän tulivoiman ja suojan, mutta joiden haasteena oli hidaskeskittäminen operaatioalueille. Luoda FORCE XXI pohjalta uudenlaiset Interim Brigade Combat Teams, IBCT joukot, jotka olisivat keskiraskaita ja niissä käytettäisiin sillä hetkellä parasta mahdollisista saatavilla olevaa teknologiaa. Nämä kaksi joukkotyyppiä yhdistettäisiin tulevaisuudessa uuden teknologian avulla yhdeksi tavoiteltavaksi joukkotyyppiksi, jossa kevyet ja raskaat joukot olisivat lähentyneet toisiaan. Uusi joukkotyyppi arvioitiin olevan realistinen 2010 luvun alussa.⁹¹

Kenraali Shinsekin tavoitteen mukaisesti uusien joukkojen tuli olla herkästi reagoivia, keskittämiskykyisiä, ketteriä, monipuolisia, kuolettavia, selviytyviä ja kestäviä. Uudet joukot, sekä niissä tavoiteltava suorituskkyky asetti luonnollisesti vaatimuksia myös operaatiotaitoa käsittelevälle doktriinille. TRADOC jatkoi syksyllä 1998 komentajaksi nimetyn kenraali John N. Abrams johdolla uuden doktriinin laatimista. Samanaikaisesti TRADOC:n kokoonpanoa pienennettiin ja se heikensi TRADOC:n kykyä kouluttaa joukkoja ja kehittää doktriineja. Kehitteillä olevien kahden IBCT:n ohjaamisvastuu määrättiin TRADOC:lle. Uutta doktriinia kehitettiin seuraamalla ja analysoimalla IBCT:den suorituskkykyä, sekä kenraali Shinsekin vaatimuksilla.⁹²

AirLand Operations doktriini ei enää kaikilta osilta vastannut maavoimien tarvetta. Tämä havaittiin etenkin useissa sotaa alemmanasteisissa konflikteissa doktriinin julkaisun jälkeen. Doktriini sisälsi kyllä käsitteen ”*Full-dimension operations*”, mutta se mainittiin siinä vain kaksi kertaa (maavoimien tavoitteissa ja suunnittelua käsittelevässä luvussa⁹³). Uuden doktriini oli vastattava etenkin tähän haasteeseen.

4.5. *Full Spectrum Operations* doktriinin keskeisimmät muutokset aikaisempaan

Uusi operatiivinen doktriini FM 3-0 *Operations* julkaistiin kesäkuussa 2001. Doktriini nimettiin uuden käytännön mukaisesti. Doktriini oli selkeä jatkumo aikaisemmalla FM 100-5 *Operations* doktriinille.

⁹¹ Brown John Sloan: ”*Kevlar Legions, The Transformation of the U.S. Army, 1989 – 2005*”, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011, s. 192 - 197.

⁹² King Benjamin: ”*Victory starts here: a short 40-year history of the US Army Training and Doctrine Command*”, Combat Studies Institute Press US Army Combined Arms Center Fort Leavenworth, Kansas, 2013, s. 34 – 35 ja Stensvaag James T: ”*Transforming The Army*”, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command, Fort Monroe, Virginia, 2003, s. Chapter II.

⁹³ FM 100-5: ”*Operations*”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993, s. 1 – 4 ja 6 – 0.

Operaatiot jaettiin uudessa doktriinissa sotaan, sekä sitä alemmanasteisiin operaatioihin ja nämä jaettiin edelleen neljään eri operaatiotyyppiin: hyökkäys, puolustus, vakauttaminen ja tukeminen (liite 2). Samalla määriteltiin yksityiskohtaisesti kunkin operaatiotyypin tunnusomaiset piirteet (liite 3). Yhdessä nämä muodostavat uuden käsitteen *Full Spectrum Operations*, joka korvasi aikaisemmassa doktriinissa olleen *Full Dimensional Operations* käsitteen. Doktriinin mukaisesti kaikkien komentajien tulee varautua kaikkiin operaatioihin ja operaatiotyyppisiin.⁹⁴

Operaatioita tulnaisiin toteuttamaan yhdessä muiden puolustushaarojen kanssa ja useimmiten myös osana monikansallista joukkoa. Tällaisessa operaatiossa korostettiin edelleen tarvetta yhtenäiselle johtajuudelle, joka johtaisi ja koordinoisi myös operaatiossa toimivia ei sotilaallisia organisaatioita. Tässä yhteydessä tarkennettiin edelleen erilaisia johtosuhteita ja niiden merkityksiä Combatant Command (COCON), Operational Control (OPCON) ja Tactical Control (TACON) välillä. Doktriinissa tuotiin selkeästi esille sodankäynnin eri tasot strategisesta – taktiseen, sekä niiden vuorovaikutus toisiinsa. (Liite 4).⁹⁵

Uudessa doktriinissa määriteltiin kyky strategiseen reagointiin, se piti sisällään aikaisemmassa doktriinissa esille tuodun joukon keskittämiskyvyn. Strateginen reagointi edellytti maavoimien joukkojen kykyä taistella missä päin maailmaa tahansa. Tämä olisi mahdollista mikäli joukot olisivat herkästi reagoivia, keskittämiskykyisiä, ketteriä, monipuolisia, kuolettavia, selviytyviä ja kestäviä. Samassa yhteydessä määriteltiin myös mitä asioita tulee ottaa huomioon, jotta maavoimien joukoille voitaisiin luoda kyky strategiseen reagointiin. Strategiseen reagointiin liittyvä voiman keskittämisen prosessi sisälsi joukkojen perustamisen, keskittämisen, kotiuttamisen ja ylläpitämisen (liite 5).⁹⁶

Sodankäynnin periaatteet pysyivät samoina, mutta aikaisemmin määriteltyjen taisteluvoiman osa-tekijöiden liike, tulivoima, johtajuus ja suoja rinnalle nostettiin informaatio (liite 6). Informaation avulla vaikutetaan taisteluvoiman keskeisimpään osa-tekijään johtajuuteen etenkin tilannekuvan avulla. Informaation avulla joukon taisteluvoimaa voidaan kasvattaa.⁹⁷

Taistelujen johtamiselle luotiin kokonaan oma lukunsa. Johtaminen jaettiin kolmeen alueeseen mielikuvan luomiseen annetusta operaatiosta, operaatorakenteen luomiseen ja sen ope-

⁹⁴ FM 3-0: "Operations", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2001, s. 1-14 – 1-17.

⁹⁵ FM 3-0: "Operations", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2001, s. 2-1 – 2-12.

⁹⁶ FM 3-0: "Operations", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2001, s. 3-0 – 3-13.

⁹⁷ FM 3-0: "Operations", Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2001, s. 4-0 – 4-11.

raation ohjaamiseen (liite 7). Vaiheet sidottiin operatiiviseen suunnitteluprosessiin ja samassa kappaleessa tarkennettiin myös operaatioiden suunnittelua.⁹⁸

Aikaisemmassa doktriinissa käsiteltiin hyökkäys-, puolustus- ja viivytysoperaatioita. Uudessa doktriinissa nämä korvattiin hyökkäys-, puolustus-, vakauttamis- ja tukioperaatioilla. Myös operaatiotyyppien käsittelyn näkökulma poikkesi aikaisemmasta. Operaatiotyyppejä tarkasteltiin *Full Spectrum Operations:n* näkökulmasta. Hyökkäyksessä korostettiin aloitteellisuutta ja samalla tarkennettiin hyökkäysoperaatioiden eri toteuttamistapoja. Puolustusoperaatioissa korostettiin joustavuutta ja vaikutusten keskittämistä.⁹⁹

Uudessa doktriinissa otettiin selkeästi huomioon Yhdysvaltojen geopoliittinen tilanne ja siinä kiinnitettiin huomiota erityisesti joukkojen nopeaan keskittämiseen, epäsuoraan sodankäyntiin, ja yhteisoperaatioihin sodasta – humanitäärisiin operaatioihin. Uusi doktriini tarjoaa maavoimille etenkin joustavuutta toteuttaa vakauttamis- ja tukemisoperaatioita.¹⁰⁰

⁹⁸ FM 3-0: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2001, s. 5-0 – 5-18.

⁹⁹ FM 3-0: ”Operations”, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2001, s. 7-0 – 10-0

¹⁰⁰ King Benjamin: ”Victory starts here: a short 40-year history of the US Army Training and Doctrine Command”, Combat Studies Institute Press US Army Combined Arms Center Fort Leavenworth, Kansas, 2013, s. 34 ja Steele Dennis: ”The Army Launches An Attack-Focused Doctrine For the Joint Fight”, Army Magazine, august 2001, s. 41–42.

5. POHDINTA

Tutkimuksen perusteella Yhdysvaltojen maavoimien operatiivinen doktriini perustui kylmän sodan päättyessä hyökkäykselliseen ilma- maataisteluuoppiin, jonka periaatteet tulevat esille vuosina 1982 ja 1986 julkaistuissa *FM 100-5 Operations* kenttäohjesäännöissä. Doktriinin kehittämisen lähtökohtana oli selkeästi ymmärrys Yhdysvaltojen olevan joukoiltaan alivoimaisia Varsovan liiton joukkoja vastaan sekä tietoisuus siitä että nykyaikaisessa sodassa korostuisi sodankäynnin tuhovoima ja tempo. Doktriinin hyökkäyksellisyydellä vastattiin alivoimaisuuteen ja muuttuneen sodankäynnin haasteisiin. Hyökkäyksellisyys edellytti aloitteen tempaamista ja sen ylläpitämistä. Doktriinin voidaan todeta olleen toimiva, koska siihen ei tehty merkittäviä muutoksia vuonna 1986 julkaistussa doktriinissa. Maavoimien kehittämisen lähtökohtana Yhdysvalloissa oli ollut havahtuminen Vietnamin sodan jälkeen tilanteeseen missä siltä puuttui suorituskykyiset maavoimat ja sitä ohjaava doktriini.

Yhdysvaltain maavoimien doktriinin kehittämistä ohjattiin johdonmukaisesti tutkimuksen tarkastelujakson aikana. Tarvittavat reunaehdot kehittämislle saatiin kansallisilla turvallisuusstrategioilla, joita tarkennettiin sotilasstrategioilla. Doktriinin kehittäminen ja sen toimeenpääntö oli käsketty TRADOC:lle jo vuodesta 1973 alkaen, mikä on eittämättä tuonut niiden sisältöön johdonmukaisuutta. Doktriineilla informoitiin Yhdysvaltain maavoimien tarkoitusta myös poliittisille päätöksentekijöille, koska niissä kuvailtiin miten strategia-asiakirjoissa määriteltyihin tavoitteet saavutettaisiin.

Tutkimustulosten mukaan vuonna 1993 julkaistua operatiivista doktriinia ohjasi selkeästi Persianlahden sota, sekä kylmän sodan päättyminen. Vaikka doktriinin kehittäminen oli aloitettu ennen näitä tapahtumia, vaikuttivat ne merkittävästi doktriiniin. Doktriinin lähtökohdaksi valittiin korkeassa valmiudessa olevat hyvin varustetut joukot. Merkittävää on se, että viimeksi Yhdysvaltojen maavoimilla oli samanlainen korkea valmius silloin, kun se taisteli intiaaneja vastaan. Persianlahden sodan opit ohjasivat uutta doktriinia ja sodassa havaittuihin haasteisiin pyrittiin vastaamaan. Keskeisimpiin haasteisiin joukon keskittämislle ja logistiikalle kirjoitettiin omat lukunsa uudessa doktriinissa. Kylmän sodan päättyminen aiheuttamaan muuttuvaan tilanteeseen, sekä joukkojen vähennyksiin vastattiin doktriinissa kykyyn vaikuttaa kriiseihin ennen niiden puhkeamista sotaan alemmantason operaatioilla, sekä kyvyllä yhteisoperaatioihin.

Yhdysvaltain maavoimat halusivat selkeästi doktriinin kehittämisen johtajaksi henkilön, jolla oli käytännön kokemusta kehitettävästä asiasta. Tästä syystä kehittämistyön johtajaksi valittiin Kenraali Franks, joka oli käytännössä johtanut jo rauhan aikana maavoimien muutoksen tavoitteena olevia korkean valmiuden joukkoja, sekä saanut omakohtaisia havaintoja Persianlahden sodasta. Vaikuttavaa kehittämisessä oli maavoimien kyky adaptoitua nopeasti muuttuvaan tilanteeseen.

Vuoden 2001 doktriinissa on selkeästi havaittavissa sotaa alemmanasteisiin kriiseihin osallistumisen vaikutteita. Tämä tulee parhaiten esille uusissa operaatiotyypeissä, joita ovat vakautamis- ja tukemisoperaatiot. Doktriinissa vahvennettiin myös aikaisemmassa vuoden 1993 doktriinissa esille tuotua vaatimusta osallistua yhteisoperaatioihin. Näitä tuettiin lisäksi aikaisemman joukkojen keskittämisen sijaan määritellyllä kyvyllä strategiseen reagointiin. Maavoimien digitalisointi mahdollisti myös informaation nostamisen taisteluvoiman osa-alueeksi. Johtamisen merkitystä korostettiin myös luomalla sille oma lukunsa.

Edelleen muuttuvassa maailmassa ja osallistuttuaan vuoden 1993 doktriinin edellyttämiin operaatioihin tuli ilmeiseksi tarve uudistaa doktriinia. Doktriinin kehittämistyö aloitettiin osaltaan TRADOC:n kirjoitelmassa *525-5 Force XXI Operations, a concept for the Army of the 21st century*. Kirjoitelmassa TRADOC kuvasi mitä suorituskykyjä maavoimilla tulee olla seuraavalla vuosikymmenellä ja tällä tavoin se ohjasi maavoimien ja tulevan doktriinin kehittämistä. Joukkojen keskittämiskyvyn ollessa edelleen merkittävässä asemassa ja nopean keskittämisen merkityksen kasvaessa päätettiin FORCE XXI projektin mukaisesti luoda uudenlaiset IBCT joukot. TRADOC:n vastuulle tuli näiden joukkojen kehittäminen. Samalla luotiin visio, missä nämä molemmat joukkotyypit uuden teknologian avulla sulautettaisiin uudenlaiseksi joukoksi missä kevyet ja raskaat yksiköiden rajat lähentyisivät toisiaan. Alustavasti doktriini tuli julkaista jo vuonna 1996, mutta se julkaistiin vasta kesäkuussa 2001.

Yhdysvaltojen maavoimien operaatiotaitoa ohjaavassa doktriineissa on selkeästi huomioitu Yhdysvaltojen asema, maavoimien käytettävissä olevat resurssit ja tulevaisuuden joukkojen suorituskykyjen tarve. Operaatiotaitoa on pyritty johdonmukaisesti kehittämään tulevan tarpeen pohjalta ja doktriinin julkaisun jälkeen siinä esitettyihin vaatimuksiin on haettu ratkaisuja. Doktriinilla ei siis ole pelkästään kuvattu minkälainen maavoimien operaatiotaito on nyt vaan samalla kuvattu minkälaisen sen tulee olla. Tällöin sillä on ollut myös maavoimien suorituskykyä ohjaava vaikutus. Käytännössä tämän on toteuttanut TRADOC, jonka rooli korostuu selkeästi maavoimien operaatiotaidon kehittäjänä, sitä tukevien teknologian ohjaajana, se-

kä näiden molempien jalkauttajana. TRADOC:n ohjaamaa kehitystyötä ei ole toteutettu kokonaisuudessa korkeassa valmiudessa olevien joukkojen kanssa vaan LAM ja FORCE XXI projektien myötä. Tämä ei täysin poistanut valmiudessa olevien joukkojen käyttämistä kehitykseen, mutta on varmasti selkeyttänyt niiden toimintaa. Havaittavissa on selkeästi innostus ja tarve saada ensimmäisestä teollisen aikakauden jälkeisestä sodasta (Persianlahden sota) havaitut opit käytäntöön. Operaatiotaidollisesti hyökkäyksen, puolustuksen ja taisteluvoiman rinnalle on 1990-luvulla nostettu kyky toimia strategisesti. Tämä tarkoittaa kykyä keskittää joustavasti nopealla aikataululla joukkoa ympäri maailmaa. Nopealla keskittämällä on haettu mahdollisuutta vaikuttaa kriisiin pienemmällä joukolla ennen sen eskaloitumista sodan tasolle, jolloin siinä saavutettaisiin ratkaisu vain suurella joukkomäärällä. Samalla on myös korostettu kykyä adaptoitua itse operaation aikana sen tapahtumiin. Näitä operaatiota on pyritty toteuttamaan yhdessä muiden puolustushaarojen tai liittolaismaiden joukkojen kanssa. Yhdysvaltain 1990-luvun puolustushaarojen yhteistoiminnan kehittämisen juontaa juurensa aina vuoden 1986 Goldwater-Nichols asetukseen, joka pidemmällä aikavälillä mahdollisti eri puolustushaarojen toiminnan aikaisempaa paremman yhdenmukaistamisen yhteisen päämäärän hyväksi ja kyvyn toimia tarvittaessa nopeastikin maailmanlaajuisesti.

Yhdysvaltain maavoimien operaatiotaitoa ohjaava doktriini on 1990 alussa vastannut eurooppalaiseen suursotaan, jolloin on alivoimaisena pyritty vaikuttamaan Varsovan liiton toiseen portaaseen. Neuvostoliiton romahdettua on operaatiotaitoa kehitetty aikaisempaa vähemmällä korkean valmiuden joukoilla, yhteistoiminnassa muiden kanssa, toimimaan missä päin maailmaa tahansa lyhyelläkin varoitusajalla. Tavoitteena on ollut luoda kyky vaikuttaa konflikteihin ennekuin ne kärjistyvät sodaksi. Hyökkäys on säilynyt merkittävimpänä operaatiotyypinä, mutta tavoitteeseen päästäkseen sen rinnalle puolustuksen lisäksi on luotu vakauttamis- ja tukemisoperaatiot. Operaatiotaidon kehittämisen kulmakivinä ovat säilyneet taisteluvoiman periaatteet 1990-luvun alusta alkaen ja uutena siihen on lisätty vain informaatio, jota on merkittävästi kyetty parantamaan niin paikkatiedon kuin myös tiedustelutietojen avulla. Saadaksesen operaatiotaidon periaatteet käyttöön on Yhdysvaltojen maaperälle keskitetyille joukoille pyritty luomaan kyky voiman nopeaan projisointiin.

Tutkimuksen tarkastelujaksolla on Yhdysvaltojen maavoimien operaatiotaitoa ohjaavassa doktriinissa korostunut taisteluvoimaisilla joukoilla, kaikissa operaatiotyypeissä ja niiden yhdistelmissä kyky nopeaan vaikuttamiseen yhteistoiminnassa muiden puolustushaarojen, sekä liittolaisten kanssa maailmanlaajuisesti.

Teoriassa tutkimustulosten luotettavuuden kannalta ongelmana voidaan ensisijaisesti nähdä ajatus siitä, ettei objektiivisia havaintoja ole olemassa, vaan että tutkijan omat ennakkokäsitykset vaikuttavat tutkimukseen. Tätä tutkimusta laadittaessa tutkija on pitäytynyt tiukasti lähdeaineiston analyysissä. Tutkijan omien kokemusten ei ole annettu vaikuttaa, vaan analyysi on tehty tutkimusmenetelmiin perustuen samalla tukeutuen suhteellisen kattavaan lähdeaineistoon. Yhdysvaltojen maavoimien operatiivisen doktriinin kehitys on muodostettu analysoimalla pääasiassa kenttäohjesäännöistä muodostuvaa ensisijaislähdemateriaalia. Toiseksi tutkimustulosten luotettavuus voidaan kyseenalaistaa siksi, että lähdeaineisto koostuu pääosin vain Yhdysvaltalaisesta tutkimuskirjallisuudesta. Ulkopuolista näkökulmaa ei ole kyetty tuomaan mukaan analyysiin, vaikka vuorovaikutus toisten valtioiden ja etenkin liittolaisten kanssa on keskeistä operaatiotaidon kehityksessä. Lähdemateriaalin yhdysvaltalaisuus ei kuitenkaan aiheuta merkittävää vaikutusta tutkimustuloksiin, kun tarkastellaan Yhdysvaltalaisen doktriinin kehitystä, mutta syvyyttä tulosten merkitykselle ulkopuolinen näkökulma lisäisi. Pitäen mielessä, että tarkastelussa on keskitytty operatiivisen doktriinin kehittämiseen eikä niinkään sen käytännön toteuttamiseen, voidaan tätä tutkimusta pitää erityisesti johtopäätösten ja tutkimustulosten osalta luotettavana.

Tutkimuksen merkittävimpana haasteena oli tutkimuksen kirjoittaminen suomeksi, pääosan lähteistä ollen englanninkielisiä. Haasteeksi ei muodostunut englanninkielen ymmärtäminen vaan yksittäisten sanojen ja asioiden kääntäminen suomeksi, tilanteissa missä suomenkielestä ei löytynyt vastaavan merkityksen omaavaa sanaa. Pääosan lähdemateriaalia ollessa englanninkielistä tulisi tutkimus tällöin tehdä myös samalla kielellä.

Tutkimuksen perusteella olisi mielenkiintoista selvittää miten operatiivista doktriinia sovellettiin 2000-luvun Afganistanin ja Irakin sodissa. Erityisen mielenkiintoista olisi selvittää miten joustavasti maavoimat kykenivät muuntumaan sodasta, sotaa alemmanasteisiin operaatioihin ja miten operatiivisen doktriinin kehittämistä jatkettiin 2000-luvulla.

Tämän hetken johtavan sotilasmahdin operaatiotaitoa ohjaavan doktriinin kehittämisen ja siihen vaikuttavien tekijöiden ymmärtäminen on tärkeää, jotta osaamme kehittää omaa doktriinia vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Lisäksi kansainvälisissä kriisinhallintatehtävissä toimimme osana liittoutuman joukkoja, jolloin meillä tulee olla käsitys siitä miten ne toimivat. Tällä tutkimuksella on tuotettu perustietoa näistä asioista ja sen toivotaan palvelevan maanpuolustuskorkeakoulun taktiikan ja sotahistorian opetusta.

LÄHTEET

1. JULKAISTUT LÄHTEET

1.1. Ohjesäännöt ja oppikirjat

FM 100-5-1: *"Operational Terms and Graphics"*, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1997.

FM 100-5: *"Operations"*, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1982.

FM 100-5: *"Operations"*, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1986.

FM 100-5: *"Operations"*, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 1993.

FM 3-0: *"Operations"*, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2001.

FM 1-02: *"Operational terms and graphics"*, Headquarters Department Of The Army, Washington DC, 2004.

TRADOC Pamflet 525-5: *"Force XXI Operations, Concept for the Evolution of Full-Dimensional Operations for the Strategic Army of the Early Twenty-First Century"*, Department of the Army Headquarters, United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1994.

1.2. Tutkimukset ja opinnäytteet

Diver Michael J.: *"NATO'S Follow-on Forces Attack Concept (FOFA): Past, Present and Future"*, NATO Defense College, Rome, Italy 1990, s. 14–15.

Donnelly William M.: *"Training An Army at War. Designing the Modular Force, 1991–2005"*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2007.

Johnsen T. William: *"Force Planning Considerations for Army XXI"*, Strategic Studies Institute, Monograph, 1998.

Jouko Petteri: *"Brittien maaoperaatiot Falklandin ja Persianlahden sodissa"*, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 2082, Helsinki, 1998.

Kolstela Risto: *"Clausewitz ja yhdysvaltain sotataito"*, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no1995, Helsinki, 1997.

Nelson Victor L. *"Power Projection Of An Army Corps By C+75-On Target Or Wishful Thinking?"*, School of Advanced Military Studies United States Army Command and General Staff College Fort Leavenworth, Kansas, 1998.

Puumalainen Simo: *"Yhdysvaltain sotilasdoktriinin kehittyminen kylmän sodan jälkeen"*, Maanpuolustuskorkeakoulun tutkielma no SK940, Helsinki 2007.

Saariaho Pekka: *"Teoria doktriini perustana. Yhdysvaltain maavoimien uusi taisteluoppi sodankäynnin periaatteiden valossa"*, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no 1931, Helsinki 1995.

1.3. Kirjallisuus

Brown John Sloan: *"Kevlar Legions, The Transformation of the U.S.Army, 1989 – 2005"*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2011.

Byrnes Kevin P.: *"Transforming the Army. TRADOC's First Thirty Years 1973–2003"*, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 2003.

Center of Military History: *"War in The Persian Gulf, Operations Desert Shield and Desert Storm, August 1990 – March 1991"*, Center of Military History United States Army, Washington D.C., 2004.

Craft Douglas W.: *"An Operational Analysis of the Persian Gulf War"*, Carlisle Barracks Pennsylvania 1992.

Frank S. (toim.), Theresa K. (toim.): *"The Whirlwind War. The United States Army in Operations Desert Shield and Desert Storm"*, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1995.

Hogan David W. Jr.: *"Centuries Of Service The U.S. Army 1775 – 2005"*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2005.

Huttunen M., Metteri J. (toim.): *"Ajatuksia operaatiotaidon ja taktiikan laadullisesta tutkimuksesta"*, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008.

Kansallisten turvallisuusstrategioiden alkusanat vuosina 1990 – 2002. Turvallisuusstrategiat ovat saatavissa osoitteesta http://history.defense.gov/docs_nss.shtml.

King Benjamin: *"Victory starts here: a short 40-year history of the US Army Training and Doctrine Command"*, Combat Studies Institute Press US Army Combined Arms Center Fort Leavenworth, Kansas, 2013.

Lagerstam K., Puistola J-A., Sirén T.: *"Yhdysvaltalainen sotilasstrategia tänään"*, Maanpuolustuskorkeakoulun strategian laitoksen julkaisusarja 2 no 21, Edita Prima Oy, 2003.

Lappalainen Jussi: *"Haluatko historiankirjoittajaksi?"*, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002.

Malone Henry Jr. (toim.), Candey Susan, Stensvaag James T., Chapman Anne W., Romjue John L., Cureton Charles H.: *"TRADOC Support To Operations Desert Shield And Desert Storm: A Preliminary Study"*, Office of the Command Historian United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia 1992.

Meinhart M. Richard, *"Joint Strategic Planning system Insights: Chairmen Joint Chiefs Of Staff 1990 to 2012"*, U.S. Army War college, Carlisle, PA, 2013.

Phillips Cody R.: *"Bosnia-Herzegovina: The U.S. Army's Role In Peace Enforcement Operations, 1995–2004"*, Center of Military History United States Army Washington D.C., 2005.

Phillips Cody R.: *Operation Joint Guardian The U.S. Army in Kosovo*, Center of Military History United States Army, 2007.

Raunio A. (toim.), Jouko P., Kesseli P., Kulomaa J.: *Suursotien vuosisata. Sodan ja taistelun kuva 1900-luvulla*, Maanpuolustuskorkeakoulun sotahistorianlaitoksen julkaisusarja 2 No:8, Helsinki 2002.

Rekkedal Nils Marius: *Nykyaikainen sotataito – Sotilaallinen voima muutoksessa*, Edita Prima Oy, Helsinki, 2006.

Rekkedal Nils Marius (toim.): *Operaatiotaito – Operaatiotaidon kehittyminen neljässä survallassa*, Maanpuolustuskorkeakoulun taktiikanlaitoksen julkaisusarja 1 No:1/2013, Helsinki 2013.

Romjue L. John: *American Army Doctrine For The Post Cold War*, Military History Office United States Army Training and Doctrine Command Fort Monroe, Virginia, 1996.

Scales Robert H.: *Certain Victory The U.S. Army in the Gulf War*, Brasseys's Five-Star Paperback, 1997.

Stewart Richard W.: *United States Forces, Somalia After Action Report*, Center of Military History United States Army, Washington D.C., 2003.

Stewart Richard W.: *The United States Army In Somalia, 1992–1994*, Center of Military History United States Army, 2003.

Tuomi J., Sarajärvi A.: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Gummerus, Jyväskylä, 2006.

James L. Yarrison: *The Modern Louisiana Maneuvers*, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 1999.

William S. Cohen: *Report of Quadrennial defense review*, Department of defense, 1997.

1.4. Artikkelit

Benson Bill: *"The Evolution of Army Doctrine for Success in the 21st Century"*, Military Review march-april 2012.

Kipp W. Jacob: *"Perestroika and Order. Alternative Futures and Their Impact on the Soviet Military"*, Military Review, december 1989.

Marsh O. John Jr.: *"Comments on Low-Intensity Conflict"*, Military Review, february 1989.

McDonough R. James: *"Building the New FM 100-5. Process and product"*, Military Review, october 1991.

McMichael R. Scott: *"Tracking the Bear Into the 1990s"*, Military Review, august 1990.

Romjue John L.: *"The Evolution of the Airland Battle Concept"*, Air University Review, May-June 1984.

Rozman R. Thomas: *"Initial deployment Brigades: Cutting Risks"*, Military Review, February 1992.

Steele Dennis: *"The Army Launches An Attack-Focused Doctrine For the Joint Fight"*, Army Magazine, august 2001.

Thurman E. Edward: *"Shaping an Army for Peace, Crisis and War. To Continuum of Military Operations"*, Military Review, april 1992.

1.5. Muut julkaistut lähteet

United States Code: *"2006 edition"*, january 3 2007.

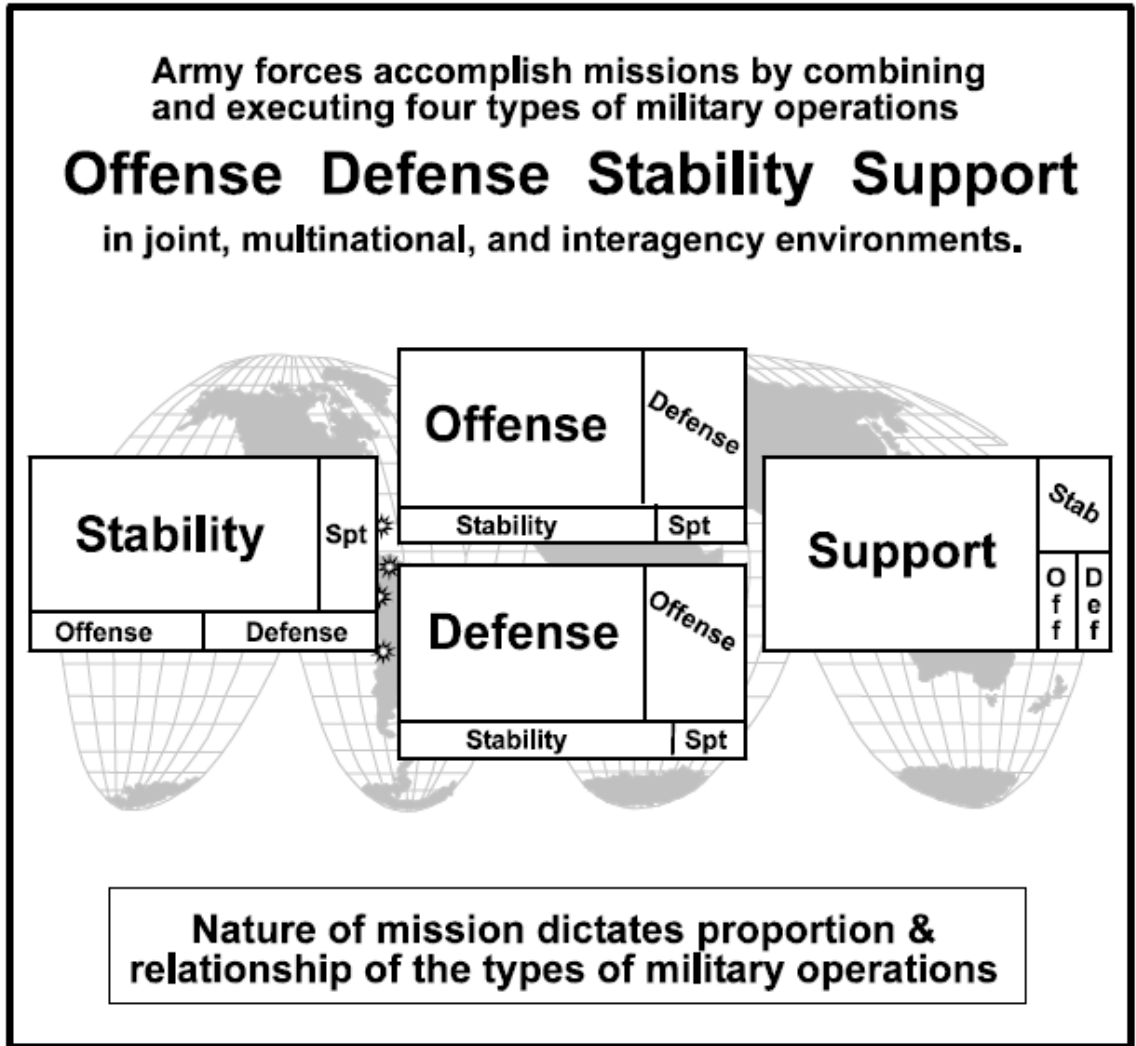
LIITTEET

Liite 1 Vuoden 1993 operatiivisen doktriinin operaatiotyyppien jaottelu.....	50
Liite 2 Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin operaatiotyypit.....	51
Liite 3 Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin eri operaatiotyyppien tunnusomaiset piirteet..	52
Liite 4 Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin sodankäynnin eri tasot	53
Liite 5 Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin voiman keskittämisen prosessi.....	55
Liite 6 Vuoden 2001 operatiivisen doktriini operaatioiden periaatteet.....	56
Liite 7 Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin operaatioiden johtaminen.....	57

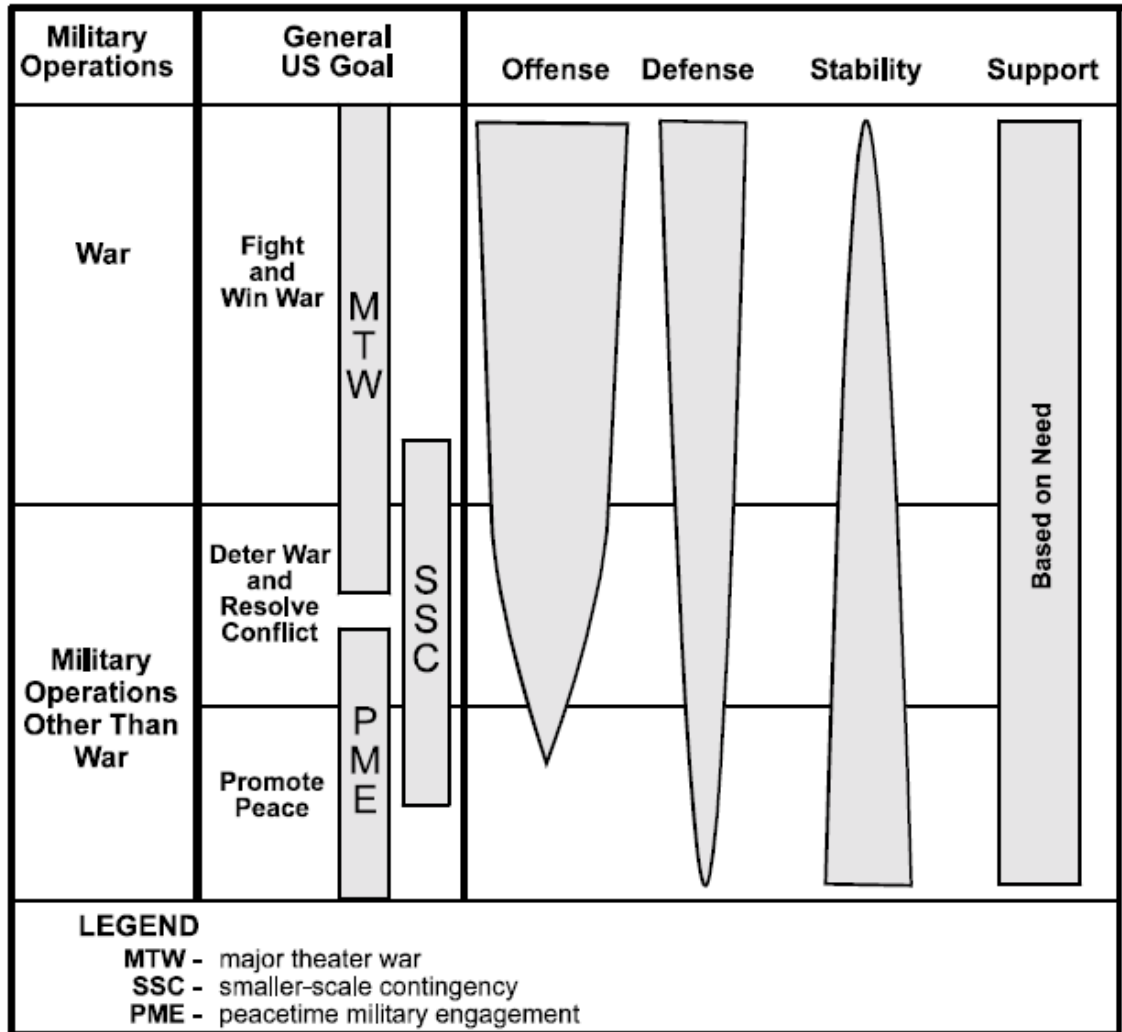
Vuoden 1993 operatiivisen doktriinin operaatiotyyppien jaottelu

STATES OF THE ENVIRONMENT	GOAL	MILITARY OPERATIONS	EXAMPLES
WAR	Fight and Win	WAR	<ul style="list-style-type: none"> • Large-scale combat operations . . . • Attack • Defend
CONFLICT	Deter War and Resolve Conflict	OTHER THAN WAR	<ul style="list-style-type: none"> • Strikes and raids • Peace enforcement • Support to insurgency • Antiterrorism • Peacekeeping • NEO
PEACETIME	Promote Peace	OTHER THAN WAR	<ul style="list-style-type: none"> • Counterdrug • Disaster relief • Civil support • Peace building • Nation assistance
<p>The states of peacetime, conflict, and war could all exist at once in the theater commander's strategic environment. He can respond to requirements with a wide range of military operations. Noncombat operations might occur during war, just as some operations other than war might require combat.</p>			

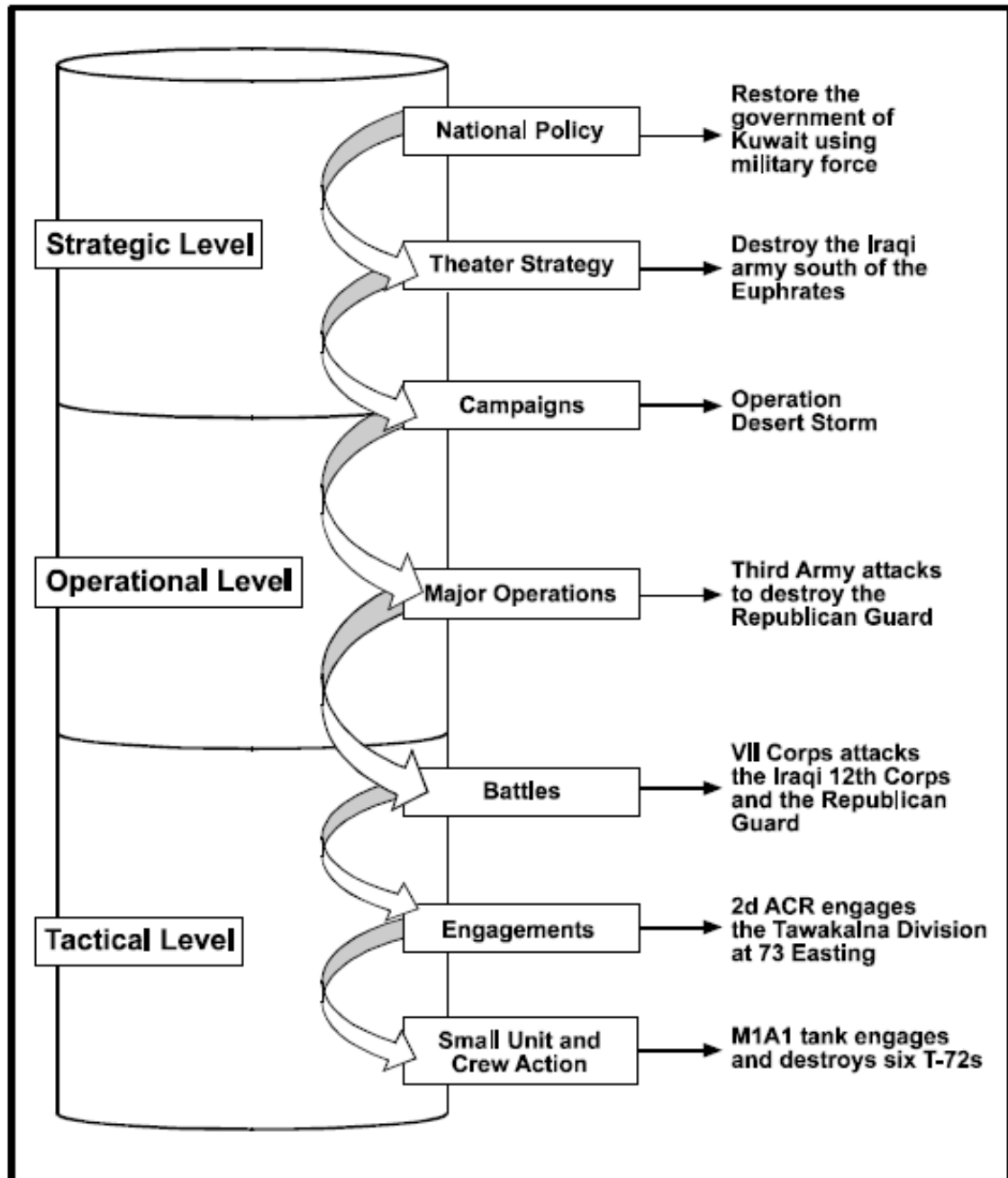
Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin operaatiotyypit



Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin eri operaatiotyyppien tunnusomaiset piirteet

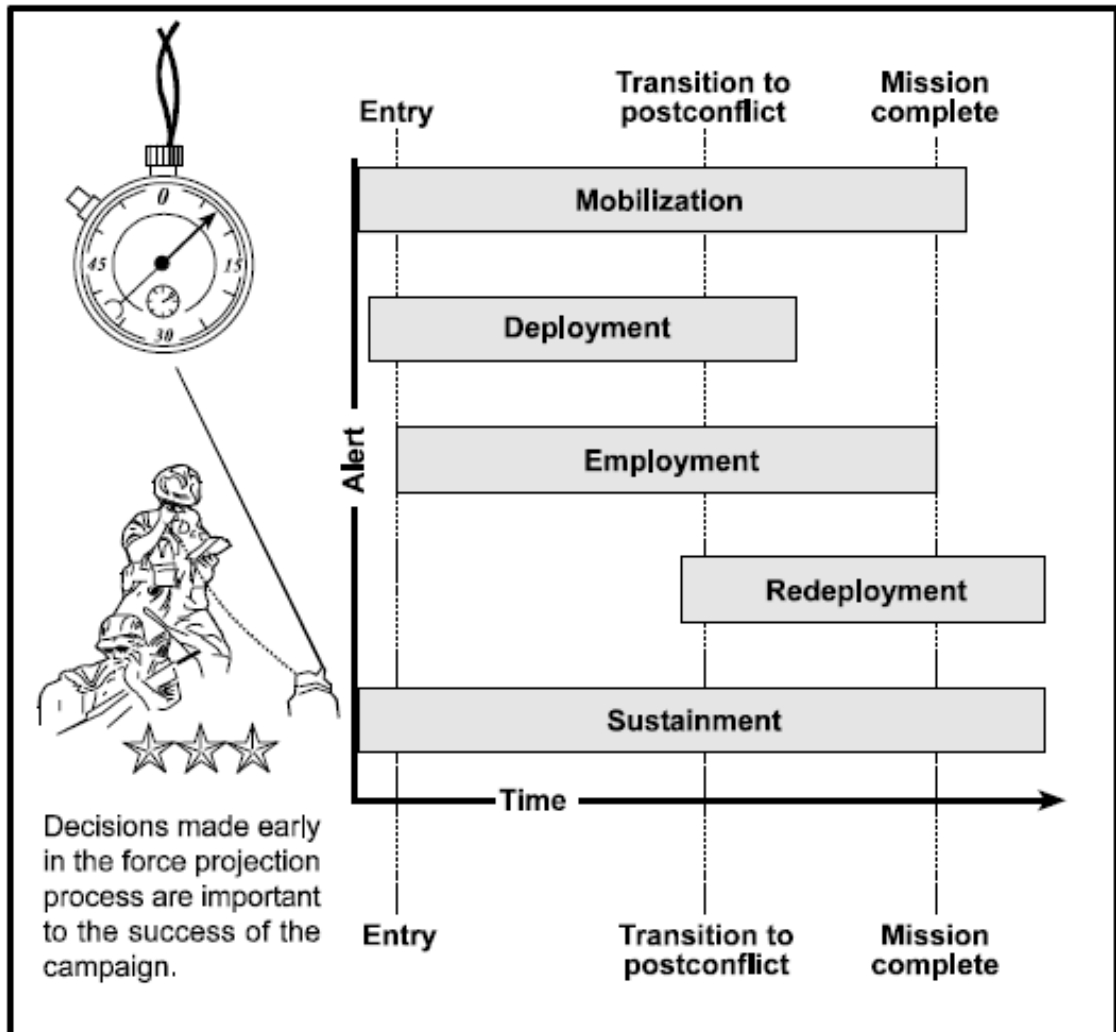


Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin sodankäynnin eri tasot ja johtosuhteet

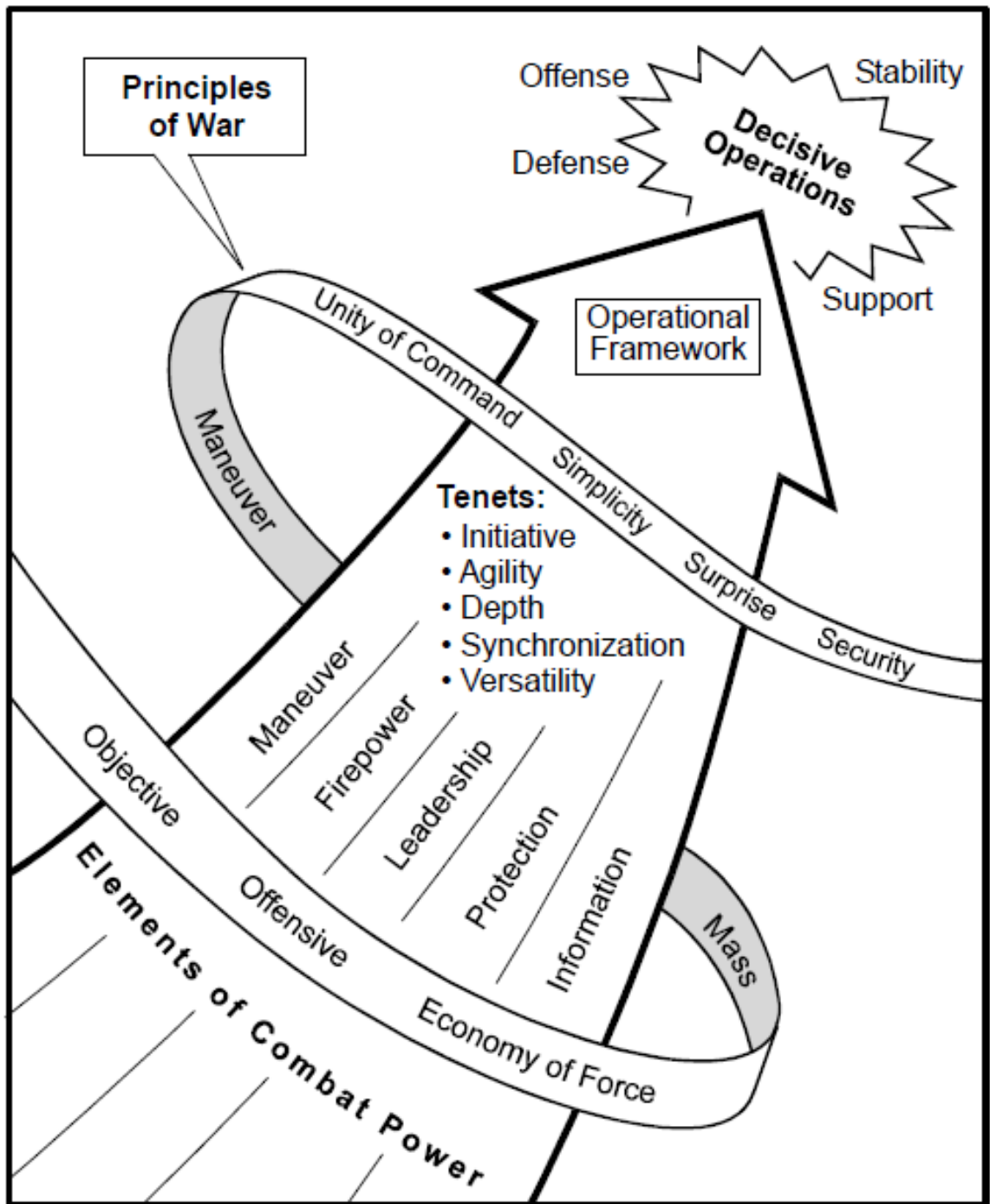


Inherent responsibilities are:	If relationship is:		
	COCOM	OPCON	TACON
Has command relationship with:	Gaining combatant commander; gaining service component commander	Gaining command	Gaining command
May be task organized by:	Gaining combatant commander; gaining service component commander	Gaining command	Parent unit
Receives logistic support from:	Gaining service component commander	Service component command; parent unit	Parent unit
Assigned position or AO by:	Gaining component commander	Gaining command	Gaining command
Provides liaison to:	As required by gaining component commander	As required by gaining command	As required by gaining command
Establishes and maintains communications with:	As required by gaining component commander	As required by gaining command	As required by gaining command & parent units
Has priorities established by:	Gaining component commander	Gaining command	Gaining command
Gaining unit can impose further command relationship/ authority of:	OPCON; TACON; direct support; mutual support; general support; close support	OPCON; TACON; direct support; mutual support; general support; close support	Direct support; mutual support; general support; close support

Vuoden 2001 operatiivisen doktriinin voiman keskittämisen prosessi



Vuoden 2001 operatiivisen doktriini operaatioiden periaatteet



Vuoden 2001 operatiivisen doktriini operaatioiden johtaminen

